

Brassói Lapok

Ara 5 le | Péniek 1931 * március 6 | Főszerkesztő Szele Béla úr. 53. szám XXVII. évfolyam | Ara 5 le

Egy iparos és egy kereskedő

Csak egy iparos és csak egy kereskedő foglal helyet a román kamarában a háromszáznyolcvanhárom képviselő között. Csak egy iparos és egy kereskedő, mikor az ország ipara és kereskedelme egyike a legfontosabb gazdasági tényezőknél, s amikor az ipar és kereskedelem állása és fejlődése szabja meg ennek az országnak a jövő fejlődését is.

Ime, az általános, titkos választói jog alapján egy 383 tagból álló törvényhozótestületbe 176 ügyvéd és 16 gazdálkodó mellett mindössze egy iparos és egy kereskedő kap mandátumot! Ez a háborús, sovíniszta, szólamok és profizmák után induló mentalitás, mely a szociális és gazdasági érdekeket alárendeli a frázisos politikának, s produktív osztályokat mellőz és degradál le, ahelyett, hogy méltányolná és bizalmát helyezné beléje.

A miniszterek egyre-másra csinálják a törvényeket, anélkül, hogy a kereskedelmi és ipari képviselők véleményét meghallgatnák.

Ez a beteges rendszer, — a megfelelő képviselés hiánya, — bosszulja meg magát az államélet minden területén; az érzéketlenség, az egyoldalúság, az avatatlanság tenyészt ki a rossz törvényeket, balkezes rendeleteket, összevissza intézkedéseket, s teszi lehetetlenné a tervszerű, szakszerű, egészséges, racionális kibontakozást.

A bukaresti kamara egy iparosa és egy kereskedője súlyos vád a kormányzat ellen, mely ledig észre sem vette ezt a természetellenes állapotot és önmagával és az országgal is azt akarta elhitetni, hogy ennek így kell lennie.

Azoknak, akik Románia jobb sorsáért buzognak, már most meg kell mozdulniuk, hogy a jövő parlamentje minden produktív elemet megfelelő képviselőhöz juttasson.

Talán másképpen fogunk kinézni.

SÓ

Nem kell a román só sem Jugos láviának, sem Görögországnak, sem Egyiptomnak. Ghandi az indiai óceánból látja el híveit, Jugoszlávia immár lengyel só fogyaszt, Görögország bizonyára attikai sóval táplálkozik. Nem tudja megemészteni azt a só, melyhez nálunk életfogytiglani kényszermunkára ítelt fegyencek vére tapad.

De a szomszéd ország, a szövetséges és barát, azért sem fogadja el a román só, mert sohasem szállították a kellő időben, s mire szállították, egy egész sólángkereskedelem elősködött belőle és drágította meg a legközhasználatúbb fűszert. Ehhez a vádhoz fűződik az a mendemonda is, hogy ebben a láncban néhány szemrevaló szemre a román monopol is rányomta a maga bélyegét.

Már akárhogyan van, baj, hogy Románia ennyi piacot elvesztett. Holott okos és gondos politikával nemcsak a meglevőket kellett volna megtartania, hanem újakat is szereznie hozzájuk. A só is egyik ilyen kincse az országnak, amiből sok, nagyon sok pénzt lehet csinálni, ha szakszerűség, gondosság, tervszerűség és önzellenség fog hozzá a munkához.

De hát mirevalók a fegyencek? Bágyászának só, amikor ahoz is érteni kell. A becsületes munkások menjenek koldulni — vagy váljanak belőlük is fegyencek — de nincs helyük a sóbányákban! Hiszen őket nem kell őrizni és ők csakemberek!

A munkás egzisztenciája előbbvaló a fegyencsors kihasználásánál. És ha ma a munkások azt követelik, hogy szüntessék meg a rabok munkáját a sóbányákban, nem követelnek az ország érdeke ellen: az államnak kevesebbe kerülne a sóbányászat, mint a fegyencek munkájánál. De még ha többbe kerülne is, habozás nélkül kellene rájuk bízni, mert csak az ő kezükben van jó kézben, s mert ez az egyik hathatós ellenszere volna a munkanélküliségnek. A békeidőben nem váltak a munkát; ma persengnek, perekednek érte; ime, az idő parancsa, amit meg kell érteni, az a következő: a munkásoknak, a fegyencsors ellenében, a munkájukat meg kell érteni, és a munkájukat meg kell érteni.

Madgearu összetűzött a kereskedelmi kamarákkal

Ő mentette meg őket és most ellene fordulnak a hálátlanok!

Bukarest, március 4.
A kereskedelmi kamarák és Madgearu miniszter között éles konfliktus keletkezett.

A kereskedelmi kamarák szövetsége tiltakozó memorandumot adott be a kormányhoz Madgearu miniszter gabonaértékesítő törvényjavaslatá ellen.

amelynek tárgyalását a szenátusi bizottságok már meg is kezdték. A memorandum kiméretlen kritikája és igen éles tiltakozó hangja élénk hatása gyakorolt a tárgyaló bizottságokra is, ami viszont Madgearu minisztert érintette kellemtelenül.

Ezek az előzmények magyarázzák meg azt a nyilatkozatot, amit Madgearu miniszter most a bukaresti lapokban nyilvánosságra hozott. Mélységes csodálko-

zását fejezi ki, hogy ezzel a törvénnyel kapcsolatban pont

a kereskedelmi kamarák emelik fel a szavukat, holott ez inkább a gazdasági kamarák dolga volna.

Jellemző, — mondja a miniszter, — hogy a gazdasági kamarák nem tiltakoztak javaslatára ellen.

Egyébként pedig, — folytatja a miniszter — a kereskedelmi kamarák éppen neki köszönhetik, hogy most egyáltalán megnyilatkozhattak. Akkor ugyanis, mikor a takarékosági program miatt szubszidiák megvonásáról volt szó, ő fogta a pártját és az ő állásfoglalása tette lehetővé, hogy nem vesztették el anyagi létfeltételeiket.

akkor természetesen nem tudta, hogy milyen hasznát látja majd ennek a jóindulati állásfoglalásának.

Váratlan munkásleépítések a Zsilvölgyében

Petrozsény, március 4.

Az amugyis megpróbáltatott Zsilvölgye munkásságát újabb elbocsátások tartják izgalomban. Az Urikány kőszénbánya társaság Lupényban február másodikán üzembe helyezte 300 millió lej költséggel megépített új szénmosó és szénosztályozó művét, aminek következtében a régi szénmosónál és osztályozónál alkalmazott munkások közül

104 munkást elbocsátottak állásából.

Az elbocsátottak közül mindössze hat a szervezett munkás, akiknek érdekében a szakszervezet intervenált is, míg 98 nem szervezett munkás, minden háttér nélkül került az utcára. Tekintettel arra, hogy az elbocsátottak között olyanok is vannak, akik 10-20 év óta dolgoznak a vállalatnál, ezek a Casa Cercuálától nyugdíj jogosultságuk megállapítását kérték azonban eredménytelenül, mert a Casa Cercuála megállapította, hogy valamennyien munka képesek, sőt figyelemztette őket arra, hogy ha a havi 240 lejes járulékaikat nem fizetik

tovább, úgy az eddig befizetett összegeiket is elveszítik.

A másik nagyméretű munkáselbocsátás a pusztakaláni vasműveknél következett be, ahol már a múlt év november óta csak 18 munkanapot dolgozott az ott alkalmazott 430 munkás. Ezek közül az igazgatóság most

158-nak kiadta az útját, március 5-ére.

Az elbocsátott munkások érdekében eljár az igazga óságnál Garboveanu szakszervezeti titkár és dr. Virgil Buceanu dévai munkaügyi inspektor, akik a munkásság nevében bejelentették, hogy

a munkásság hajlandó megelégedni azzal, hogy csak 14 napot dolgozzanak havonta, de ne bocsássonak el közülük senkit.

Klosor vezérigazgató ezt a feltételt nem fogadta el és ugyancsak visszutasította a közbenjáróknak azt a kívánását, hogy a elbocsátást függeszse fel addig, amíg a munkaügyi minisztériumnak jelentést tesznek.

A Nemzeti Bank egyelőre nem akar koncessziót tenni a kölcsön-ügyben

Bukarest, március 4.
A külföldi pénzügyi ellenőrzés kérdésében a kormány és a Nemzeti Bank között keletkezett nézeteltérés

a mai napon sem tisztázódott teljesen, annak ellenére, hogy mindkét oldalon szüntelenül folytak a tárgyalások egy kölcsönösen elfogadható formula megtalálására.

A Nemzeti Bank igazgatótanácsa tegnap egészen este 8 óráig tárgyalta a francia pénzügyi ellenőrzésnek azon feltételeit, amelyeket a kölcsönnyújtó bank csoport állított és amelyek közül a legfőbb az, hogy a jelenleg működésben levő pénzügyi ellenőrök mandátumát további két évvel hosszabbítsák meg. A Nemzeti Bank igazgatótanácsa határozott nemmel foglalt állást ebben a kérdésben. Az igazgatótanács ülés után a kormány

Popovicitől, aki ezuttal már azt közölte, hogy a külföldi bankcsoport és a Francia Bank közben lényegesen enyhítették feltételeiket.

Mironescu miniszterelnök és helyettes pénzügyminiszter azonnal közölte ezt az értesítést a Nemzeti Bank fő kormányzójával és kérte, hogy ennek alapján a Jegybank újból vitassa meg az ellenőrzés problémáját és igyekezzék megoldást találni. Erre a Banca Nationala igazgatótanácsa ismét összeült és délután két óráig tanácskozott egyfolytában. Dönteni még ezuttal sem tudták, s a tanácskozásokat délután is folytatták, úgyhogy az eredmény egyelőre ismeretlen.

Mindenesetre az a körülmény, hogy a párisi bankárok engedékenyebbek lettek, megajvitotta annak az esélyeit, hogy a kormány és a Banca Nationala meg-

Ami a kölcsöntárgyalások anyagi részét illeti, az emisszióra vonatkozólag a következő megállapodás történt:

Az emisszió, vagyis a kölcsönkibocsátás összege: 50 millió dollár. Ebből 32 millió dollárt jegyeznek azok a pénzcsoportok, amelyek a stabilizációs kölcsönt is jegyezték.

Ebben a jegyzésben benne van az a 8 millió dollár is, amelyet Kreugerék jegyeznek. Ezen kívül 8 millió Morganék, 10 millió pedig a Kallenberg és Masson cég jegyez. Az utóbbi rekompenzációképpen 600 kilométerre utépítési munkát kap a román államtól.

Az emisszió 85-ös árfolyamon, hét és fél százalékos kamatozású kötvények alapján történik és 30-40 év alatt fizetendő vissza.

Curtius Bécsben

Bécs, március 4.

Tegnap reggel ideérkezett Curtius német külügyminiszter tiszteletére Ender szövetségi kancellár vacsorát adott, amelyen a diplomáciai és politikai élet számos kiválósága résztvett.

A vacsora során Ender, Schober alkancellár, külügyminiszter és Curtius mondtak beszédet,

hangoztatva az osztrák és német nép együvé tartozandóságát s közös törekvéseiket a gazdasági élet és a szociális viszonyok megjavítása érdekében.

Curtius összesen három napig maradt Bécsben s ezalatt Schober külügyminiszterrel részletesen tárgyalják a két közvértársaság közötti gazdasági kérdéseket s a politikai együttműködés feltételeit.

Igen sok a jogász Romániában

Costachescu ismertette a felső- és egyetemi oktatás reorganizálásáról szóló törvényjavaslatát

Bukarest, március 4.

Costachescu közoktatásügyi miniszter előadást tartott a bukaresti egyetem aulájában. Előadása arról a törvényjavaslatról szólt, amivel most készült el a felső- és egyetemi oktatás reorganizálása érdekében. A törvényjavaslat alapfölköze az, hogy az ország városaiban különféle szabályokkal dolgozó egyetemi rendszereket egységesítse, amire elsősorban azért van szükség, mert nem minden egyetem nyújt egyforma képzést és az oklevelek szerzése sem történik mindenütt ugyanazon vizsgáztatási megközelítéssel.

Costachescu kitért előadásában arra a tényre is, hogy az országban összesen 12 ezer joghallgató van, amit nagyon egészségtelen elosztásnak tart. Szükségesnek látja gyakorlatibb pályák felé irányítani a főiskolai tanulókat s ennek érdekében autonómiával ruhazza föl a politechnikumot és egyetemi rangra emeli az építészeti főiskolát. A javaslat alapos gondot fordít az egyetemek ellenőrzésére és az egyetemi fegyelmi szabályzatok pontos kidolgozására.

Ghandi megegyezett Angliával?

London, március 4.

Ideérkezett táviratok arról számolnak be, hogy Ghandi és Irving alkirály között megegyezés jött létre, amelynek részletei azonban még eddig nem ismeretesek. — Amennyiben a megegyezés csakugyan létrejött, úgy ez fordulatot jelent India politikájában.

FEKETESZESZ, FEKETE GÖLYŐ ÉS FEKETE LÉLEK

Man lelkész, kormánypárti képviselő szószegéssel vádolja a kormány egyik tagját

Miért tört ki az erdélyi képviselők palotatorradalma

Bukarest, március 4.

Az utóbbi időben a belpolitikai tudósításokban feltűnően gyakran szerepelt Man lelkész neve. Ő volt az, aki az egyházi kongrua lezártása miatt alarmot fuvatott az erdélyi képviselők között és győzelmesen sikerre is vitte az erdélyiek álláspontját. Ma, amikor az erdélyi képviselők és a kormány között újabb konfliktus tört ki, megint csak Man lelkész állott az elégedetlenkedők élére. A legújabb konfliktus, — melyről néhány nap előtti számunkban részletes tudósítást közöltünk, — a gazdasági kamarák uniójának elnöki tiszté-ge miatt tört ki a kormánypárt két frakciója között. A kormány egyszerűen felrugta az erdélyiekkel kötött megállapodást és dacára a megkötött paktumnak, a gazdasági kamara elnöki, valamint alelnöki székébe is regáti politikust ültetett.

MADGEARU MEGSZEGTE A SZAVÁT — MONDJA MAN LELEKÉSZ

A kitört konfliktus ügyében Man lelkész az alábbiakat mondja nekünk:

— Az erdélyi képviselők csoportja elégedetlen, mert

Madgearu földművelésügyi miniszter nem tartotta be szavát.

Megállapodást kötöttünk Madgearuval, amely szerint az erdélyi csoport lemond arról, hogy Serban kolozsvári gazdasági akadémiai tanár legyen a gazdasági kamarák elnöke, de ezzel szemben biztosították részünkre az alelnöki állást. Mi elfogadtuk ezt a megállapodást. Mihalache belügyminiszter a kérdés elintézését Madgearura bízta, viszont Madgearu, — mint említettem, megszegte a szavát.

Mi elhatároztuk, hogy mindaddig, amíg Madgearu nekünk elégtételt nem ad, egyetlen, Madgearu által a parlament elé hozott törvényt sem szavazunk meg.

— A Madgearu elleni hadjáratunkat három jelszóval indítjuk meg:

Fekete szesz, fekete gölyő és fekete lélek.

Ami a gyöngébbek kedvéért, a következőket jelenti: Egy pillanatra sem hagyjuk nyugvópontra jutni a feketeszesz kérdését, minden szavazásnál Madgearu javaslatait leszavazó fekete gölyőket dobunk az urnába és fekete lélekkel álljuk az ellenzéki harcot.

— Ez azonban nem jelenti azt, hogy a kormánnyal szemben is ellenzéki magatartást foglalunk el. Mi tartjuk magunkat ígéretünkhöz, amit Maniunak tettünk. Igenis, mi támogatni akarjuk a Mironescu-kormányt, ez azonban nem jelenti azt, hogy egyes kormányintézkedésekkel szemben ne foglalhatnánk állást.

— Felkértük Vajdát arra, hogy jelenjen meg közöttünk és vizsgálja meg panaszainkat, de Vajda, betegségére való hivatkozással, még nem akarta Kolozsvárt elhagyni és ezért néhány nap múlva az összes erdélyi és bánáti képviselők összegyűlünk Kolozsváron és megbeszéljük a felvetődött problémákat. Mindezek előtt határozott választ akarunk arra, hogy vajjon a jelenlegi kormány tényleg a régi Maniu-kormány jogutódja-e? Másodsor meg akarjuk vizsgálni, hogy vajjon a kormánnyal meg van-e a hajlandóság arra nézve, hogy a speciális erdélyi érdekeket a kormányzás minden terén kellőleg képviselje.

Harmadszor kérdést intézünk a feketeszesz-probléma ügyében. Negyedszer

tudni akarjuk, hogy a kormány hajlandó-e a kisebbségi törvényt sürgősen a parlament elé terjeszteni

és végül, tudni akarjuk, hogy a kormány mily módon óhajtja a költségvetés keretein belül a kultuszteret, illetőleg az egyházi segély kérdését véglegesen rendezni.

— A kolozsvári tárgyalás előtt pontosan kidolgozzuk ezeket a kérdéseket, hogy addigra teljesen kész, kikristályosodott programmal állhassunk össze. Itt van például a fentemlített problémák között a kisebbségi törvény kérdése. Ismeretes, hogy a kormány Pop Ghi-ta államtitkárt bízta meg a kisebbségi törvény megszerkesztésével és pontosan tudni akarjuk, hogy milyen oknál fogva nem nyert e kérdés még máig elintézését. Végeredményben már ma is válaszolni lehetne erre a kérdésre.

A kormány nem dolgozott egy szisztematikus tero szerint, hanem majdnem ötletszerűen ragadta meg és próbálta elintézni a problémákat.

A problémák elintézésének sorrendje a gazdasági szükségesség medrében bonyolódott le. Itt van aztán a feketeszesz problémája.

Végre is össze kell szedjük minden energiánkat és

le kell rádiroznunk a közélet arcáról ezt a csunya rákfenét, mert hiszen e probléma megoldásával módot kapnánk arra, hogy néhány milliárd lejért ne kelljen a külföldet szaladgálni, hogy súlyos feltételek mellett kölcsönt kaphassunk.

A feketeszesz problémával kapcsolatban:

Nem vádolhatok senkit, mert nincs bizonyíték a kezeim között, de egyenesen megdöbbenően gyanus körülmény, hogy az összes feketeszesz ellenes intézkedéseknek idáig semmi eredménye nem volt.

A kormány helyzetére vonatkozólag nagyon érdekes egyéni információkat kaptunk az erdélyi csoport vezetőjétől, Man lelkéstől:

— Ez a kormány, nézetem szerint, nem sokáig fogja tartani magát, mert nincs más megoldás. Legfeljebb Maniu térhet vissza. Az utóbbi időkben sokat beszéltek arról, hogy mi lehet az oka annak, hogy Maniu még nem jött vissza. Nagyon egyszerű a válasz erre a kérdésre. Maniu csak az elmúlt szombaton fejezte be kuráját. Idáig állandóan orvosi felügyelet alatt állott és csak, mint említettem, néhány nap óta teljesen szabad, orvosi felügyeletől mentes a mi elnökünk. Hogy mikor jön haza? Először elmegy Párisba, Rómába és Londonba. Most, hogy az orvosai által megállapított általános idegkimerültségét teljesen legyűrte, az eddigi üdülésszabadságának vége szakad és most felveszi a külföldi politikai vezetőkkel az érintkezést.

A beszélgetés során megkérdeztük Man lel-

Diplomáciai uton adják vissza Romániának a kiutasított nagyváradi ujságíró, aki tegnap ideiglenes engedéllyel magyar területre léphetett

Budapest, március 4.

Köztudomásu, hogy Halmay Árpád nagyváradi ujságíró, az ottani helyi hatóságok kiutasították Románia területéről. A fiatal ujságíró,

szombattól hétfőig hélizen tették át a határon,

de a magyar határrendőrség ugyanannyiszor vonakodott megengedni, hogy magyar területre lépjen, tekintettel arra, hogy Halmay román állampolgár.

Tegnap azután Halmayt a magyar határrendőrség, saját kérelmére, ideiglenes engedéllyel beengedte Ma-

gyarországba, abból a célból, hogy a Romániából kiutasított ujságíró Budapestre utazhasson és itt magasabb hatóságoknál próbálja meg a befogadás engedélyezését.

Halmay tegnap meg is érkezett Budapestre. Valószínűnek látszik, hogy közvizsgatási vagy diplomáciai uton visszaadják Romániának, miután idegen állampolgárt Magyarországra semmiképpen nem köteles utlevél nélkül befogadni.

Halmayt az utolsó napok rendkívüli mértékben megviselték.

Epizódok a máramarosi nyomorlrontról

Öt lej egy napszám

Müsoros nagy estély a szegény alkalmi pénztárnoknok javára

Máramarossziget, március 4.

Az idő pár napos tavasz után megint egészen téliesre fordult. A szegény emberek, akik már abban reménykedtek, hogy a fűtésre összekapart bánkat élelmiszerekre fordíthatják — csalódtak. — Uglátszik a természet is megunta a maga dicsőséges koronáját az embert és mindenáron le akarja rázni magáról.

Máramarossziget minden részéből érkező hírek szinte hihetetlenül hangzanak. Visón, Mojszinban és a közelfekvő községekben egy nagy szeker fa felvágatási ára 10 lej, de ha valaki nagyon alkszik, akkor elvégzik ezt a munkát egy kiló kukoricáért, aminek beszerzési ára 6 lej.

Jód községben egy egész napi napszám-munkára szivesen szegődnek 10 lejért, de ha valaki egy 5 lej értékű szalonnadarabot ad, akkor ezért is igénybe veheti két dolgos kéz munkáját egy teljes napon keresztül, ami Máramarosban jóval többet jelent, mint 8 órai munkaidő.

Elképzelhető ilyen körülmények között, hogyan élnek itten a keregetők, a koldusok országában. A koldusokban pedig Máramaros sohasem sziklódott. Ha az ország bármely részén egy idegen kéregető kopogtatott be a módosabb ember ajtaján, ugy száz eset közül 99-ben máramarosi volt. A mai viszonyok között a kéregető koldusok száma egészen természetesen megszázorozódott, míg az adakozók száma egytizedrésznire csökkent. A lejes adományok már egészen kimentek a divatból. Ma az adomány a mit egy embernek juttatnak, 25 bani és ezt most hálásabban köszönik meg mint régebben az öt lejet. A szerdai nap a koldusok napja. Ezen a napon van a legnagyobb koldusforgalom Máramarossziget összes üzlethelyiségeiben. Az ajtókilincset egyik koldus adja a másik kezébe. A koldusok már tudják, hogy az egylejesből három darab 25 bani kell viszszaadni. A forgalom az esti órákban megszűnik és a kereskedők most már nyu-

godtan álmodozhatnak arról, hogy talán ennyi jótétemény után az Isten is megsegíti őket és küld nekik egy készpénzes vevőt.

MÜSOROS ESTÉLY A SZEGÉNYEK JAVÁRA.

A Juda Makkabi egyesület fiatal és tetterős gárdája elhatározta, hogy nem nézi tovább összetett kezekkel a máramarosi nagy nyomort és nem fogja tovább tűrni egy kellemetlen háziur folytonos zaklatását, hogy az egylet helyiségének a bérösszegét fizessék ki. Elhatározták, hogy müsoros estélyt tartanak. Még pedig olyant, amilyent Sziget még nem látott. Müsorra volt tüzve tragédia, vigjáték, revü, kabarészmók és mindaz, ami egy éjszaka keretébe belefér. Az előadást a most kényszerszünetet tartó városi nagymozgóban tartották meg. A legnehezebb és legfelelősségteljesebb szerepeket: a pénztárnoki állásokat Davidovics Icigné és Beck Rózsi töltötték be. A földszintre 30, a karzatra 20 ellenőrző felügyelőt tettek, hogy jegy nélkül az ajtón lélek se be, se ki. Az ellenőrök a legteljes mértékben feleltek meg hivatásuknak, mert csak családtagjaikat és legközelebbi ismerőseiket engedték be jegy nélkül. Az előadás végén mégis megtörtént a katasztrófa. Az alkalmi pénztárosnokokat a legszorgosabb kutatás után sem találták meg fülkékjünkben. Másnap. Az más. Akkor migrérről panaszkodtak és megesküdtek, hogy többé ilyen piszok munkát nem végeznek. Ennyi zavar, ennyi rendtelenség között igazán nem csoda, ha a kassza nem stimmel, ami pedig már stimmel, azt ók már régen a szegényekhez juttatták.

A vezetőség a migrén kifogást még orvosi bizonyítvánnyal sem akarja elfogadni és így kilátás van arra, hogy a bírótság előtt tudják majd meg a szegények, hogy mennyi jutott volna nekik, ha történetesen a kassza stimmel volna.

kész, hogy elképzelhetőnek tart-e egy tekintély-kormányt, mely a jelenlegi Mironescu-kormányt felváltaná?

— Hogyne, — volt a válasz, — abban az esetben, ha azt Maniu alakítaná meg a jelenlegi parlamenttel.

— És mi a véleménye egy koncentrációs kormányról?

— Ez aligha valószínű meg, mivel az egyes pártok szeretnék megváltoztatni a jelenlegi parlament arculatát, oly módon, hogy mindnyájan aránylagos tagsággal szerepeljenek a parlamentben. A liberálisoknak nem elég az öt mandátum, amellyel jelenleg rendelkeznek, amint hogy Jorga és Lupu is újabb mandátumokat követelnek pártjaik részére. Eppen e kérdés miatt tartom lehetetlennek egy koncentrációs kormány megalakulását.

Volt még egy kérdés, melyre Man lelkész felvilágosítást adott. Azt kérdeztük ugyanis, hogy ma, hónapokkal Maniu távozása után, magyarázza meg nekünk, hogy tulajdonképpen miért kellett Maniunak átadni a hatalmat és miért volt szükség a Mironescu-féle kombinációra?

— Amikor a király hazajövetele után megalakult Maniu második kormánya, Maniu csupán azért vállalta el a kormányelnökséget, mert eleget akart tenni a király kívánságának, hogy a tavaly őszre tervezett koronázásnál, mint miniszterelnök segítsek. Mert különben Maniu már akkor ment volna el betegszabadságra. De, amikor a koronázást elhalasztották és így elmaradt az indító oka, miért újabb kormányelnökséget vállalt, átadta a kormányelnökséget Mironescunak.

Farkas Aladár

A kormányt okolják a Csikban elfogott jasi banditák

Csikszereda, március 4.

Horváth József csikszeredai rendőrfőkapitány szobája mellett, egy kis fülkében, vasraverve „pihennek” az elfogott jasi banditák. Unalmukban politizálnak. Általában a kormányt okolják nehéz helyzetük miatt. Az egyiknek nem ment a vendéglője, a másik nem tudott megélni iparából. Azért lettek rablók. Ha jobb viszonyok vannak, nem jut eszükbe a csiki kirándulás, amelyre egyébként anyagilag is szinte ráfizettek. Több csiki községet összezártak már, de nem találtak semmi jobb alkalmat a tevékenységre, mert a szegénység ott is nagy. — Végső szükségükben szánták rá magukat a nagy rizikóval járó, de kevés szákmánnyal biztató utonállásra. A Horváth József főkapitány erélyes és hozzáértő vezetése alatt álló nyomozás egyébként azzal biztat, hogy rövidesen a banda két megszökött tagja is hurokra kerül.

Érdekes, szomorú és vidám dolgok Chaplinről

London, március 4.

Chaplint a legnagyobb örömmámorban ünneplik Londonban. Ez az ünneplés elsősorban a világhírű kómiкус angol származásának szól. London büszke angol fiúra, aki Amerikában holdlotta meg az egész világot. Már arról is beszélnek, hogy a király nemességélfog adományozni Chaplinnek. Rengeteg történet kering Chaplinről jelenleg, autentikus ezek közül csupán az, hogy pár napos londoni tartózkodása után elindult Hetly Kelly keresésére, akit 18 éves korában halálisan szeretett. Vízont akarta látni ifjúkorának nagy szerelmét, de Hetly Kelly már meghalt. A többi történet nem ilyen szomorú. Mulatságos az, hogy a napokban utnak indítottak egy levelezőlapot, melyre cím helyett Chaplin portréját rajzolták és ime a lap megérkezett pontosan Chaplin előkelő szállására, a Carlton Hotelbe.

Londonból jelentik: Toole szociálista képviselő MacDonald miniszterelnök-höz intézett levelében felszólítja az angol kormányt, hogy Charlie Chaplint, aki jelenleg Angliában tartózkodik, megfélelő rendjellel tüntessék ki a művészet terén szerzett érdemeinek elismeréséül.

Megnyílt a 289 Uj szálloda

New-York

BUKAREST, CALFA GRIVITEI 14
(A Gara Nord mellett)

Egy agyas szobák 100—120 lej, kétágyas szobák 140—160 lej, beleértve az összes illetéket Modern kényelem, központi fűtés meleg és hidegvíz minden lakosztályban parkett, előzékeny kiszolgálás

1 fűszívő és utazó uraknak engedély.

Táblai ítélet a tordai autósbanditák ügyében

Somogyi Ferenc életfogytiglani fegyházat kapott

Kolozsvár, március 4. A kolozsvári Ítéletábrán ma hirdették az ítéletet Somogyi Ferenc és társai autósbanditák felebezési ügyében. Somogyi Ferencet a tordai törvényszék húszévre ítélte, ezt az ítéletet a Tábla életfogytiglani változtatta át. Szász Lajos és Lénár István büntársak egy-egy évi börtönbüntetését, valamint Gáspár József háromévi börtönbüntetését helybenhagyta a Tábla. Csepregi Aladár és Banciu Teofil 15-15 ezer lejes pénzbírságát ötezer lejre szállították le. Ugy az elítéltek mint az ügyész felebezett.

Az ügyészi felebezés indoklása az, hogy a bíróság a beregszászi bankrablás ügyében nem mondotta ki büntőnek az autós banditákat.

Gyulafehérvár közelében ötven méteres mélységben megrepedt a föld

Gyulafehérvár, március 4. Szászberce község határában nagyarányú földcsuszamlás történt. Szászberce község Gyulafehérvár közelében fekszik. Tegnap reggel a község lakossága megdöbbenne vette észre, hogy a falu határában lévő domb elmozdult a helyéről. A dombot környező síkságon megrepedt a föld.

ötven méter, más helyen a mélységet meg sem lehetett mérni. A községbeli és a környéki parasztok babonás hittel azt hiszik, hogy isteni ujjmutatás történt arra, hogy a világ megváltozzék. A templomban, otthon és az utcákon állandóan imádkoznak az emberek és még nagyobb csapás bekövetkezéséért rettegenek.

Kiadták a köröző levelet a Casa Muncii sikkasztója ellen,

aki nem az Azori-szigeteken, hanem Montevideóban tartózkodik

Bukarest, március 4. A vasutasok segély- és nyugdíjpuztánál, a Casa Muncii-nál leplezett 7 millió 150 ezer lejes sikkasztás ügyében az ügyészségi vizsgálatnak tegnap végre sikerült kideríteni a hirtelt Ilie Miklós pontos tartózkodási helyét. Ilie Miklós, aki szabadság címén még az az elején keréket oldott a sikkasztott milliókkal, eddig úgy tudták hogy az Azori-szigetek valamelyikén telepedett és élvezte a Casa Muncii-nál dívott fosztogatási rendszer gyümölcseit. A sikkasztó apósánál tartott meglepő házkutatás most lehetővé tette Ilie Miklós tartózkodási helyének pontos megállapítását. Az apósánál szamos levelet találtak to-

le, amelyeket Uruguay fővárosában, Montevideóban adott fel s amelyekben pontos címét is feltünteti. Érdekes, hogy ezekben a levelekben a sikkasztó állandóan ártatlanságát hangoztatja s gonosz ármány áldozatának játsza ki magát. A megtalált cím alapján az ilfovi törvényszék nemzetközi köröző-levelet bocsátott ki az arcátlan Ilie ellen s ezzel egyidejűleg a külügyminiszterium útján megindította az eljárást Ilie azonnali kiadása iránt. Nagyon valószínű, hogy a Casa Muncii szarkáját rövidesen hazavitorláztatják s Dél-Amerika kies vidékei után Vacaresti kellemét fogja élvezni.

Ismét baj van Kolozsvár költségvetése körül

A revíziós bizottság szenzációs döntése

Kolozsvár, március 4. A kolozsvári városi költségvetés körül heteken keresztül folytak a botrányos viták, amíg végül összeállították a költségvetési tételket. A tanács román blokkista tagjai a költségvetést megfellebbezték a revíziós bizottsághoz, amely ma döntött. A revíziós bizottság határozatában kimondotta, hogy a város költségvetését nem tartja reálisnak és abból több tételt töröl. Ugy törölte a revíziós bizottság a villamosított előirányzott tíz milliós bevételt, mert a concessió-szerződés értelmében ez csak a jövő évben esedékes. Ugyancsak törölte a vízművek-

től előirányzott tíz milliós lejt is, mint kétes bevétel, valamint a kövelevél címén előirányzott négy milliós lejes bevételt, amely nem a várost, hanem a miniszteriumot illeti. A döntés ismét fejtegetésre állította a kolozsvári városházát. Minthogy feltétlenül csökkeneni kell a kiadási tételket, azt a megoldást találják, hogy a négy alpolgármester közül csak egy kapjon fizetést, erősen csökkenteni kell az adminisztrációs kiadásokat, redukálni kell a tisztviselők számát és, ha minden kötél megszakad, a tisztviselők lakbérletményét is meg kell szüntetni.

Letartóztatták a temesvári házépítő részvénytársaság igazgatóját

Temesvár, március 4. Egész Temesváron óriási feltűnést keltett az a hír, hogy a törvényszék vizsgálóbírója Roosz Péter nyugalmazott házadost, a temesvári házépítő részvénytársaság vezérigazgatóját letartóztatta és vizslati fogságba helyezte. Roosz Péter ellen — aki Temesvár minden társadalmi rétegében ismert és közismert, a szocialista párt tagja volt. — Cosma Constantin őrnagy és Zota János őrnagy bizottság adták be a feljelentést. Mindkettőn azt a vádat emelték Roosz vezérigazgató ellen, hogy a házépítő részvénytársaság ügyfeleitől kapott fedezeti váltókat jogtalanul beszámítottatta. Roosz Péter Cosma őrnagnak 400.000, Zotának pedig 40.000 lejről szóló fedezeti váltó-

ját értékesítette. A vizsgálóbíró elé idézet Roosz Péter tiltakozott a visszaélés vádjá ellen s a maga igazolására a következőket hozta fel: A temesvári házépítő részvénytársaság mind a két feljelentőnek házat épített. Cosma őrnagnak éppen emeletes házat. Az őrnagy már 4 hónappal ezelőtt birtokba is vette az új épületet, de ezen idő alatt az esedékessé vált félmillió lej helyett csak 105.000 lej fizetett be a részvénytársaság pénztárához. Zota vasuti tisztviselő esete is hasonló ehhez. Kihallgatása után a vizsgálóbíró Roosz igazgató letartóztatta. Roosz Péter a végzést nyugodtan vette tudomásul és a törvényszékhez felebezett.

Jorga a leghiúbb embere Középeurópának

Megsértődött, mert a király csak negyediknek hívta meg ebédre

Bukarest, március 4. Ma délelőtt Argetoianut és nejét fogadta a király ebédre a királyi palotában. Tegnapelőtt Bratianu George és felesége ebédelt a király asztalánál. A tegnapi nem volt senki. A sorozatos királyi ebéd ma már nem lehetnek olyan feltűnést a belpolitikai életben, mint a legelső alkalommal, amikor a Muonescu meghívásából a kormány helyzetének megszilárdulására következtek úgy a kormánypárti, mint ellenzéki körökben. Az a tény azonban, hogy a tegnapi ebéd senki a királyi ebédre. Ez már szenzáció. Meghívott ugyanis a tegnapi ebéd volt, Jorga professzor személyében, aki a zavaros belpolitikai viszonyok között tudvalevőleg mindig inkább politikusként, mint tudósulnak számít. Jorga azonban lemondta a meghívást a éppen ez az a szenzáció, amely a királyi ebédet újra az érdeklődés előterébe lökte. Mi okozta Jorga udvariatlan magatartását?

— kérdik a bukaresti lapok s meg is felelnek a kérdésre. Jorga megsértődött. Megsértődött amiatt, hogy őt az uralkodó csak a negyedik helyen, Bratianu George után hívta meg. A beteges hiúságról híres politikus-professzor ezt a szerinte bántó mellőzést nem tudta elviselni s emiatt kitért a meghívás elől. Ezt írják a bukaresti lapok. Jorga maga is ír. Lapjában nyilatkozatot adott le, válaszul a megjelent közleményekre. Nyilatkozatában kijelenti, hogy a királyi ebéd kérdése nem politikai ügy, tehát nem tartozik a nyilvánosság elé. A kérdés szigorúan az ő magánügye, aminek politikai jelentőséget tulajdonítani nem szabad. A nyilatkozat ellenére bizonyos, hogy az állítólag visszautasított ebéd és a nyomában megjelent nyilatkozat, igen sok mendemondára és kommentálásra ad alkalmat politikai körökben.

Temesváron gyertyafénnyel fogják világítani a kereskedők

Temesvár, március 4. Az az elkéseredett és semmiképpen sem indokolható harc, amelyet a Bánság fővárosának kereskedői indítottak a villamosművek igazgatósága által diktált egységárazás ellen, tegnap ismét holtpontra érkezett. A kereskedők egyesületének megbízottai és Mielosi Cornél dr., a villamosművek igazgatója között megindított tárgyalások eredménytelenül végződtek, mert a város villanyüzeme nem vállalta a kereskedők megbízottai által követelt körülbelül 50 százalékos egységárazást. A kereskedők azonban elhatározták, hogy a mozgalmat a végéskig folytatják s addig is, amíg a város vezetősége jobb belátásra jut, üzleteiket és kirakataikat mécsekkel és gyertyákkal világítják.

A tárgyalások megszakadásáról értesült Boicu Sever dr., bánsági tartományi főnök is, aki kijelentette, hogy igen rossz néven venné, ha a villamosművek igazgatóságának merevsége miatt a tartományi főnökség székvárosában az üzletek sötétben maradnának. Nagy figyelmet érdemel azonban Faur Liviusznak, a tartományi főnökség ipartügyi osztálya vezetőjének nyilatkozata: — Ha a városi tanács továbbra is elzárkózik a kereskedők jogos kérésének teljesítése elől és nem mutat hajlandóságot az áramdíjak csökkentésére, nem marad más hátra, mint az egységárazat a tartományi főnökség intervenciójával — maximalizálni.

A Semmitőszék bírái összefogtak az új elnök kinevezése ellen

Az igazságügyminiszter csak új törvény segítségével tudja akarátát érvényesíteni

Bukarest, március 4. Oscar Niculescu, a nyugdíjazott semmitőszéki elnök helye még mindig betöltetlen. Wolanski jassii tablaelnök kinevezése elé ugyanis törvényes akadályok gördültek akkor, amikor az eléggé nem tájékozódott igazságügyminiszter már aláírásra akarta előterjeszteni a kinevezésről szóló királyi dekrétumot. A Semmitőszék bírói kara ugyanis az utolsó pillanatban kimutatta, hogy a régi és mindig érvényben levő törvény értelmében a Semmitőszék elnöki pozíciója csak azzal tölthető be, aki a Semmitőszéknél főügyészi rangot viselt. Néhány napi tárgyalás után a felmerült problémát az igazságügyminiszter úgy akarta megoldani, hogy Wolanski egy-két napra a Semmitőszék főügyészévé nevezi ki, aztán mindjárt utána aláírattja az elnökké váló kinevezéséről szóló királyi dekrétumot. Amikor ez a megoldás már elintéztéknek látszott, a Semmitőszék bírói kara új akadályt fedezett fel. Ez az új akadály a vonatkozó törvény egy másik paragra-

fusa volt, amely úgy intézkedik, hogy semmitőszéki bíróvá csak azok nevezhetők ki, akik megelőző állásukban legalább két évig teljesítettek szolgálatot. A törvény az elnök személyével kapcsolatban nem írja ezt kifejezetten elő, a bírói kar azonban azon az állásponton van, hogy a törvény szelleméből következtetve az elnökre is vonatkozik ez a paragrafus. Az igazságügyminiszter ekkor új törvényjavaslattal vetett véget az akadályversenynek. Háromszakasos javaslatot terjesztett be a parlament elé a semmitőszéki elnök kinevezésével kapcsolatos jogi formások kiegészítésére. Javaslatában tisztázza a homályos kérdést, kimondva, hogy a két évi ugyanazon állásban való szolgálati kötelezettség az elnök személyére nem vonatkozik. A javaslatot a napokban szavazza meg a parlament s így végül mégis csak semmitőszéki elnök lehet Wolanski, aki elől szintezinte elzárta a magas méltóság útját a jogi formások.

Telef. 512. **MODERN MOZGÓ** BRASSÓ

Ma, szerdán utoljára! Német énekes vigjáték-attrakció

JAJ... AZOK A ROKONOK!

(ZÄRTLICHEN VERWANDTEN)

Főszerepben Char'otte Ander, Harold Paulsen, Felix Bressari

Magyar feliratok! Magyar beszédrezek!

Holnapot! Az ifjuság, a szerelem és boldogság tilmje:

„Burschenlied aus Heidelberg“

(SZERETLEK... SZERETSZ... SZERET...)

WILLY FORST, a ZWEI HERZEN főszereplőjével és BETTY BIRD, HANS BRAUSEWETTER

— WESTERN ELECTRIC beszélőgép —

Nagy vihar a francia kamarában

Briand és Franklin-Bouillon szópárbaja súlyos európai problémák körül

Páris, március hó 4.

A kamarában Briand ismételt megnyilatkozott a leszerelési értekezlettel kapcsolatban. Hangsúlyozta a leszerelés, illetve a körülötte folyó tanácskozások rendkívüli fontosságát. Az Anschlusstról is beszélt, kijelentette hogy ennek a veszélye egyelőre eltávolodott. Franciaország tehát folytatni fogja a Németországgal való együttműködés politikáját.

Ugyanakkor nem szűnik meg figyelmetni Németországot bizonyos éles beszédekre és kijelentésekre, amelyek egyáltalában nem szolgálják a leszerelés ügyét.

Azután a francia-olasz együttműködés fontosságáról emlékezett meg. A morális erők fontosabbak a brutális anyagi erőknél — mondotta. Jellemző, hogy Németország mindenképpen bizonyítani akarja, miszerint nem bűnös a világháború felidőzésében. Az erkölcsi felelősség alól magát kivonni akaró nép, tragikus látvány.

Kedvenc eszméjéről, Pán-Európa tervéről sem feledkezett meg, mert szerinte csak ez küszöbölheti ki azokat az ellenérzéseket, amelyek az egyes államokat egymástól elválasztják.

Briand beszéde után Franklin Bouillon emelkedett szólásra és

igen élesen leckéztette Briandot.

Curtius bécsi utazása, — mondotta — rácsfol a külügyminiszter naiv hiedelmére, mint ha az Anschluss veszedelme egyelőre nem állana fenn. Egyébként pedig a külügyminiszter minden kijelentésével szemben ellenvéleményt jelent be.

A továbbiak során éles szópárbaj keletkezett Briand és Franklin Bouillon között. Briand viatta, hogy a Rajnavidékét Franciaországnak kényszerűségből kellett kiüríteni, mert ellenkező esetben szövetségesei is elhagyták volna. Egyébként is a vonatkozó szerződés megsértése nélkül a franciák nem maradhattak volna a Rajnavidéken. Franklin Bouillon viszont a jobboldali hangos tetszésnyilvánítása mellett jelentette ki, hogy hiábavaló minden szépítés, mert a tények azt bizonyítják, hogy a külügyminiszter külpolitikája csődöt mondott.

A KÜLÜGYI TÁRCA KÖLTSÉGVETÉSE.

Napirenden a külügyi tárca költségvetése szerepelt. A kifejlődött vita igen érdekes és a helyzetre jellemző kijelentéseket eredményezett. Cacliu kommunista képviselő kifogásolta, hogy az európai államok és különösen Franciaország ellenségesen viselkednek a szovjettel szemben. Franciaország a szovjetellenes front kialakítására törekszik, sőt Esztoroszlág, Lengyelországra és Románia máris szovjetellenes szerződést kötöttek. A fehéroroszkok ezzel szabadon mozoghatnak Párisban és katonai szervezeteket is létesíthetnek. A jóízűt azt követelné, hogy Franciaország ne támogasson olyan vállalkozásokat, amelyek vele diplomáciai viszonyban levő állam ellen irányulnak.

Grumbach szocialista a leszerelési tárgyalások sikertelenségét kifogásolta. — Briand nyomban választott: Kijelentette, hogy a jövő évi leszerelési konferencia egyike lesz a legfontosabb és legsúlyosabb nemzetközi megnyilvánulásoknak. Franciaország eddig is mindent megtett

az értekezlet érdekében. Az előkészítő bizottságban állandóan arra törekedett, hogy az egyes államok álláspontját közelebb hozza egymáshoz.

Megindul a közmunka az északromániai megyékben

Nagyszabású tervek, amelyekkel a nyomorgó Máramaroson akarnak segíteni

Bukarest, március 4.

A belügyminisztériumban Mihalache elnökölte alatt az északromániai vármegegyék sorsára nézve döntő fontosságú tanácskozások indultak meg. Elsősorban az égető fontosságú máramarosi problémák kerültek tárgyalás alá. A tanácskozásokon a Máramarosmegyét Lázár képviselő reprezentálta, míg Bukovina nevében Sapeanu tartományi igazgató és Beszarábia nevében Pan Halippa vett részt a tanácskozásokon. A tárgyalásokon jelen voltak még Nicoleanu tábornok, a csendőrség főparancsnoka, Cadere belügyi államtitkár, Florian Zaharia, a kereskedelmi miniszteri um államtitkára, Nicolau vezérigazgató, az utépitő autonómpénztár megbízásából és végül Manolescu generális az autonómpénztár elnöke.

Mihalache egyenként szólította fel Máramaros, Beszarábia és Bukovina jelenlevő képviselőit, hogy adják elő kívánásaikat és közösen beszéljék meg a módokat, hogy milyen módon lehetne a három északromániai tartományon sürgetően segíteni. Ilie Lázár máramarosi képviselő konferenciája után a máramarosi problémák ügyében az alábbi határozatok hozták:

1. Sürgős megbízásokat kapott Florian Zaharia kereskedelmi minisztériumi államtitkár és Lázár képviselő, hogy lépjenek érintkezésbe a Monopolgazgatósággal a máramarosi só kitermelésére és értékesítésére.
2. Utasítást adtak az Autonóm erdőpénztárnak (C. A. P. S.), hogy a visói közbirtokossági erdőkből egy nagyobb mennyiségű területet bocsássonak a visói községi tanács rendelkezésére, hogy annak sürgős kitermeléséből fedezhes-

Egy preiektusi bukás kulisszatitkai

Arad, március hó 4.

Vannak még próféták. Akadnak még olyan politikusok, akik tudnak a jövőben. Pop C. István, képviselő, a kamara elnöke például teljes egy nappal képes megelőzni az események bekövetkezését.

Az aradi prefektus „váratlan” bukása — mert szépségflastrom ide vagy oda, Marsieu dr. hirtelen távozása tökéletesen kimeríti a bukás ismérveit, — tehát a prefektus bukása nem mindenkit ért váratlanul. Akik vasárnap részt vettek az aradi Viktoria bank, a Timisiana és a Bihoreana fúziós tárgyalásain, egy különös jóslatnak voltak fültanui. A tárgyalások során Pop C. István, aki ugylátszik súlyosan argumentálni akarta egyrészt jólértesültségét, másrészt a bank szanálásának szükségességét, a következő rövid szöveget intézte a Viktoria tagadhatatlanul kínos helyzetben levő betéteseihez: Ne féljenek a betétesek, mert Aradvármegye élére új prefektus kerül. A jóslat kísértetiesen bevált és a belügyminiszter talán ugyanabban az órában értesítette Marsieu prefektust, aki Pop C. Istvánnak közismert ellenfele, hogy a kormány ellentétben eddigi magatartásával, elfogadja a lemondását.

A kamara elnökének ez a jólértesültsége már csak azért is érdekes, mert hiszen Marsieu dr. állása országos viszonylatban is olyan szilárd alapon állott, mint tegyük fel, egy miniszteri stallum. Jóllehet, számtalan kísérlet történt már arra, hogy kiboxolják állásából, ő szilárdan állotta a legravaszabb horogütéseket is, azonban a támadásokat mindenkor a kamara elnökének személyével hozta kapcsolatba. Hogy mennyire bomba-forradulat volt a belügyminiszter „felmentő” döntése, mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy Marsieu dr. pénteken Bukarestben még így nyilatkozott magyar hírlapírók előtt: Még másfél évig prefektus leszek!

Éső, szél vagy hó
bármilyen legyen az időjárás: a hidegebb évszak állandó bőrápolást kíván a

NIVEA-CRÉME

használatát által. Dörzsölje be naponta arcát és kezét ezzel a krémmel, de nemcsak este, hanem nappal is, mielőtt kimegy a szabad levegőre. Nivea-krém megőrzi a bőrt az időjárás káros behatásaitól és megőrzi annak puha ágát és rugalmasságát. A Nivea krém nem pótolható mert különleges hatását a kiváló bőrápoló szernak, az E. eritinek köszönheti, amelyet más krémekben nem találhatunk meg.
Dobozokban: 1. sz. 16. — 34. — 72. — Tubusokban tiszta ónból: Lei 30. — 45. —
Emi Ziegler, Braşov-Brasso, Vasut-uca 43

DIENES LÁSZLÓ:

Egy óra Berlin gyomrában

Berlin, március 4.

A leutazás Berlin gyomrába gyorsaságon és liften történik. Az ember kiszáll az Alexanderplatzon s már ott is van. Legalább is az illatát érzi s hamarosan be is kerül az öt millió ember emésztőcsatornájának előcsarnokába: Berlin város központi vásárcsarnokába, mely kezdődik a levegőben magasan s végződik avatlatlanok szeméi elöl elrejtve, mélyen a föld alatt az alvilági töltőcsarnokokban. Egyébként pedig azt hinné az ember, hogy egy rakodópályaudvaron van, mert ahová lép sínekbe botlik s több vagont lát, mint elarusító állományt.

Ez az első állomása annak a csillagászati méretű számokkal kifejezhető táplálék-mennyiségnek, amit ez a város megeszik. Nem mintha az átlag berlini többet enne, mint többi átlagpolgártársai a világon. A statisztika szerint fogyaszt évente 130 kilogramm kenyérmagot, 87,5 liter tejet, 240 tojást, 10 kilogramm cukrot, 60 kilogramm főzelékféléket, 36 kilogramm gyümölcsöt, 115 kgr burgonyát, 80 kgr húst és 7 kgr halat.

Ezek a számok akkor nőnek sziderált összegekre, amikor megszorozzuk a lakosság számával, amit ez esetben kb. öt millióra kell tenni, mivel a berlini ellátás alá esnek a közvetlen környékiek is. Tessék így kiszámítani azokat a mennyiségeket, melyek egy Berlin emésztőcsatornájának előcsarnokán keresztül kell menjenek. Öt milliószor 130 kgr kenyérmag, ötmilliószor 240 tojás s így tovább. Mi inkább egy pár részletadatát szolgálunk, melyek alkalmasabbak arra, hogy némi képet nyújtsanak a város gyomrának befogadóképességéről.

Elfogyasztásra kerül évente kb. 400.000 marha, 500.000 ürü s másfél millió disznó. Ezen kívül azonban még két millió kgr. páhus, 28 millió kgr. szárnyas és 46 millió kgr. hal, összesen hus 311 millió kgr. Burgonyát megeszik Berlin 500.000 tonnát egy évben: tejet megiszik naponta egy és egy negyed millió liter! A karácsonyi libapecsényeszsükséglet fedezésére egyedül Oroszországból félmillió kgr liba érkezik.

Ezek a méretek a fogyasztott élelmiszerekben természetesen megfelelő méretű vásárcsarnokokat tételeznek fel. De Berlin olyan gyorsan nőtt, hogy a központi vásárcsarnoka, legyen bár óriási nagy, már kicsiny, úgy, hogy a nagykereskedelem jó részét már kiszorult belőle s a csarnok környékén telepedett meg: hiszen a 300—400 vagon élelmiszerből, mely naponta itt elasztásra kerül, alig ötvenet tud a vásárcsarnok közvetlenül befogadni, többi kívül rakodókat le s hozzák kocsin ide.

A csarnokok egyébként olyanok, mint minden nagyvárosi vásárcsarnok, melynek formája már egészen nemzetközien kialakult. A legérdekesebb a berlini vásárcsarnok földalatti része, egy alvilági város, egy folyósólabyrinthus, melyben vezető nélkül nem volna jó próbálkozni. Itt vannak a hűtőházak, melyekben a tömörkedé húst tartják. Ha Berlin hirtelen elöntené a láva s befedné a hamu, az utókor számára ez a földalatti város érintetlenül megmaradna, a késő korok szelid nőnényevő archeológusai elszörnyű kódex járckálna a felboncolt állatok végtelen sorai között, melyek hatalmas kampószögek s finom dróthálós kalickákban pulnának a kaniibáli évszázad berüniek számára. Jeges csövek hozzák a meleg gépházból a sarki levegőt, a fagyasztóban lemegek hűtőfokra is, az utcákon egy két fok a hideg állandóan. Felébe vágott disznók s negyedére szelt marhák fordítják az ember felé véres belső felüket. Ha csak egy volna, az ember érdeklődéssel nézné s tudna az anatómus szemével nézni. De így, mikor ezer s ezer felboncolt állattal mered rá, csömört kap az organikus élettől s keresi a helyet, ahol kövön vagy vason nyugodhat meg s szemé. Mindenesetre egy film, melyet itt pennének fel, jó propaganda volna a pest-táriánusok számára.

Bár odafent az alma és narancs-hegyek s hagyma-dombok s a salátá-prerik szintén nem nagyon alkalmasak arra, hogy a nőnényevésre csábítsák az embert: az ember elrontja az étvágyát, ha öt millió ember számára összehordott táplálékot tesznek eléje.

A M E M BERETVAKREMLONYLE
BŐSÉGES HAB-KIMÉLI A PENGET HIGIENIKUS — GAZDASÁGOS
HOVÉN MINTADARAB KAPMÁTO AZ ÖSSZES SZAKKÜLÖKTÉKBEN
PROBALJA KI, HOGY MEGGYÖZDÖHESSEN VEZÉRKÉPVÉLETT MARGULIUS BUCURESTI SPARNAN

Keresek megvételre
több vagon sűrű szövetű
Fichte fűrészárut
magyar exportra. márciusi szállításra. Ajánlatokat: „Feladó a lomáson készpénz” jellegére a brassói kiadóba kérek

Hírek

Töröm a fejemet

A csiki banditák feje,
Vendéglős, ha van ideje,
Elfogták — s most azt teheti:
Ami főtt, megehe...

A rendőr attól nem tágt,
Hogy új táblát, mely világít
Kiki autójára szerel,
Ki nem szerel, avval perell

Ez a téma igen kényes,
Mit ér, ha a tábla fényes?
Mit ér minekünk a fény?
Ha olyan sötét a tény!

Fedák Sári arra rival,
Ki korról kezd magyarul,
Lám „Kukoricá Jancsival”
Nem lehet „kukoricázni!”

INCONNUE

A Le Maitre-gyár igazgatósága dezavualta Hatieganu minisztert

Megegyezés csunya fináléval

Bukarest, március 4.
A bukaresti Le Maitre-gyárüzemnél a napokban lejárt a kollektív szerződés s miután a munkások nem tudtak megegyezést kötni a gyár igazgatóságával, kimondták a sztrájkot. Ez a sztrájkmozgalom most egészen szokatlan fináléval végződött be.

A gyár munkásainak és igazgatóságának konfliktusában maga Hatieganu munkaügyi miniszter vállalta a békebírói szerepet s közbelépésére a tárgyaló felek megállapodtak abban, hogy a munkások belenyugszanak az 5 százalékos munkabérvizióba, a gyár igazgatósága pedig a sztrájknapokra is fizeti a munkások béreit.

— Eldöntetlenül végződött a magyar-olasz vívóverseny. Budapestről jelentik: Ünneplés külsőségek között folyt le a magyar-olasz vívóverseny a Vigadó nagytermében. Az olaszok négy legjobb versenyzőjükkel érkeztek a magyar fővárosba, ezzel szemben a magyarok közül hiányzott a legjobb formában levő Piller, valamint Glykais. Az olasz csapat tagjai: Anselmi Renato, Gaudini, Pignotti és Marzi. A magyar csapat hét tagból állott: Doros, Gerevich, Kabos, Garay, dr. Gombos és Petschauer. A versenyek legnagyobb meglepetését a fiatal olasz vívónak, Marzinak a győzelme jelentette a kétszeres Európa-bajnok, dr. Gombos ellen. Ugyancsak meglepetés volt Kabos győzelme az olasz Gaudini felett. Részletes eredmények: Kabos—Gaudini 8:5, Pignotti—Garay 8:6, Marzi—dr. Gombos 8:6, Petschauer—Anselmi 8:6. Végeredményben a küzdelem eldöntetlen 4:4 arányban. Az olasz vívók Debrecenbe utaztak, ahol ma a Békéssai akadémián vívnak.

— Tudományos előadás 4 életveszélyes és 137 könnyű sebesüléssel. Berlinből jelentik: Tegnap éjjel a Sportpalotában Petre Menni-olasz emigráns szocialista előadást tartott a szocializmusról. A hallgatóságban levő szocialisták az előadás hatása alatt összeverekedtek a nemzeti szocialistákkal. A verekezésnek a rendőrség közbelépése vetett véget. Négy ember életveszélyesen, százharminchétf könnyebben megsebesült.

— A brassói rendőrség hírei. Daniel Veres brassói lakos feljelentést tett a rendőrségen Kovács Sebestyén ellen, aki betört a lakásába és onnan háromezer lejt ellopott. — Tegnap délután a B. 1164 jelzésű autó, amelyet Negut Vasile sofőr vezetett, elütötte Bruno Soseschi nevű gyermeket. A sofőr azonnal kórházba szállította a kislányt, akinek a lába törött el. aztán jelentkezett a rendőrségen. A rendőrség bevezette a vizsgálatot. — Ismeretlen tettesek alkulecsal behatoltak Lustig Nicolea mérnök irodájába a Vasut-utca 44 szám alatt, ahonnan egy irásztal fiókjából 1000 lejt elloptak. — A rozsnói csendőrség jelentése szerint egy több tagból álló rablóbanda behatolt Jon Crețu rozsnói lakos házába és onnan 15 ezer lei értékű holmit loptak el. Ugyancsak betörték Nicu Constantin lakásába is, ahonnan 6 ezer lei értékű ruhanyomást loptak el. A csendőrség nyomoz.

* Schneider Józsa grafológusnő külföldi tanulmányutjáról visszatért és lakásán, Brassó, Sütő-utca 4. szám alatt újból vállal megbízásokat 100 lejért. Válaszbélyeg melléklendő.

— Hogyan éljen a szívbjajos ember? Ilyen cím alatt dr. Bodon Károly egyetemi magántanár tollából hézagpótló munka jelent meg Budapestben. A kitűnő könyv a nagyközönség számára íródott és elmondja mindazt, amit minden szívbjajos, érelmeszesedésben szenvedő embernek tudnia kell. Nem az orvosi kezelés kiküszöbölését szolgálja ez a könyv, hanem gyakorlati útmutatással szolgál a laikus betegnek arra, hogy milyen életmódot folytasson, hogy segítse elő a gyógyulását és — mikor menjen orvoshoz. — A rendkívül praktikus mű ára 88 lejért kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában. (Vidékre 10 lej portó.)

* Szerettek... Szeretsz... Szeret... a legszébb és a leghangulatosabb filmoperett, a szerelem, boldogság és ifjúság filmje. „Burschenlied aus Heidelberg” német címen holnapról kerül bemutatásra a brassói Modern Muzicóban. A hangulatos Ufa világfilm főszerepét Willy Forst, Betty Bird és Hans Brausewetter alakítják. A pompás slágerfilmben öt felejthetetlen dalt kap a közönség.

* Elvesztett egy új fogsor (3 fogból áll.) Beesültetes megtaláló kéretik jutalom ellenében a dr. Zeidner, Brassó, Fekete-utca 11. szám alatt műtermében leadni.

A megegyezés tehát megvolt, de a gyár igazgatósága azonnal felrugta.

Amikor tegnap reggel a munkások ismét megkezdették a munkát, a gyár igazgatósága hirdményben hozta tudomásukra, hogy valamennyiüket elbocsájtja.

A munkások nagy elkeseredéssel vették tudomásul ezt az intézkedést s az ellen úgy a bukaresti munkafelügyelősen, mint Hatieganu munkaügyi miniszternél panaszt tettek. Hatieganu miniszter most ismét beleavatkozik a Le Maitre-gyár ügyeibe s elsősorban annak tisztázását kéri a gyár igazgatóságától, hogy miért akarja üzemét megszüntetni.

Törpeországban

Páris, március 4.

Szin: egy montparnasse-i festőakadémia nagy atelierje. Benne a műtermek szokott járuléka: oászna, festő állványok, szobrok. Közöttük pedig, mint valami olvasókönyvből megelevenedett figurák, kicsit torz, kicsit különös, furcsa társaság járkal. Törpék. Hölgyek és urak. Apró gyermekestelen emberarcok. Szomorú és groteszk látvány. Ők vidáman mozognak, jorgolódnak, nevetgélnek és minduntalan körülbeszlik egyik társukat, akit így becézgetnek: „Andruska”.

Andruska Routscheff ennek a törpétársadalomnak főattrakciója, kedvence, büszkesége és sztárja. Festőművész is. Képeit az „Institut Esthétiqueben” most állították ki. Mondani se kell, hogy oászna hatalmas méretűek. Havas, szibériai tájat, szánok orosz parasztjait színtelen oly erőteljes esztétizációval adja vissza, mint bármelyik normál méretű művész.

Párisnak van érzéke a különösségek iránt, így hát a törpe művésztől is beszélnek. A „Paramount” pedig, amely lecsap minden aktuálisra, filmfelvételt készített, hogyan dolgozik a világ legkisebb festője?

Ezért népesült be az akadémia műterme egy délutánra liliputikkal, akik a felvétel ünneplés alkalmára elkísérték Andruskát. Ő maga különben 106 cm. magas; 27 éves és amit a sors tőle centiméterekben megtagadott, azt viszont különböző tehetségekkel kárpótolta. Így a festészetben kiemelkedően színes, jól zongorázik, irodalommal foglalkozik és számos nyelvet beszél.

A filmoperatőrök reflektorokat állítanak fel, gépeket cipelnek. Megjelenik egy közel 2 méter magas óriás, a Paramount által kiválasztott modell, akit a liliputi rajzolni fog. Már kezdik beállítani a „jelenelet”, Andruska a kifeszített oászna elé áll, mikor hirtelen hozzácsatlakozik egy magas, erős gyászruhás hölgy és szerető mozdulattal igazít még egyet a kis emberke fejére. Laviere-nyakendőjén. Ez a nő, a törpének édes anyja volt.

És mialatt a reflektorok világító féhérségben fellángolnak és készítenek a felvétel, ott egy sarokban, néhány szőval egy szomorú asszony pergeti le élettragédiáját.

Szibériában éltek valamikor. Az ura drámai színész volt. Boldog és szép házasságuk néhány éve után, megszületett egyetlen gyermekük Sorsbélűegyetlen, törpén. Ez szabta meg most életük irányát. A gyermeknek akarták egyengetni az utat. Előrelétek lenni neki az életet és társakat adni neki, hogy ne érezze, mennyire kizsárolt. Szánalomból gyűjtöttek köréje kis emberkéket, akiket testvéreknek tekintett. Nevelték, kitanították azokat is. Azután lassanként alkítottak egy kis művészvárosra.

Lett belőlük törpeszínház-attrakció. Játsszának music-halokbana, skeccsekben, nemrég léptek fel a Paramountnál is. Vándorolnak szerte a nagy világban, Amerikában is gyakran megfordultak már. A családi tűzhely azonban itt van Páris környékén. Ott vettek egy kedves, kertes villát és barangolásaik pihenésében itt élnek meghitt testvériségben. Nemrég azonban gyász borult rájuk, alig néhány hónap előtt meghalt a család feje. Hatalmas, szép szál ember volt Szibaj ölte el.

A gyászfátyal asszony szavaiban sok fájdalom bujkál, mikor mindezeket elmondja. Még hozzátesszi, hogy az ő kis birodalmában sokfajta nemzetbeli van és milyen békés megértéssel férnek össze. Van egy magyar is köztük: Híró számára elő is jön egy pöttömnyi ember. Nagy kék szemével, rózsás bőrével, kedvesen gyerekes és mégis szomorú volt.

— Kormos Pál vagyok, — hajolt meg jólnevelten. Elmondja, hogy 24 éves, 116 cm. magas, apja tanító volt Ugocsa megyében. Nagyszöllősn. Akkor, mikor az még Magyarországon volt. Szülei, testvérei mind nagyívő sűek. Ő sok évvel ezelőtt került el otthonról. Sok világot bejárt azóta. Még Buenos-Ayresben is volt Szereti a pajtasait, különöser Andruskát. Az orosz asszony nagyon jó hozza is. Most tanítják énekelni, mert azt mondják, jó hangja van. Persze francia és orosz dalokat tanul. Magyarul ha már nem is beszél nagyon jól, de egy magyar éneket még tud.

Szeretlem volna, mintahogy a gyermekét szokás, simán elválasztott szőhaját szeretettel megsimogatni.

MANDY ILONA.

Munkásletartóztatások Marosvásárhelyen

Marosvásárhely, március 4.

A marosvásárhelyi rendőrkvesztura politikai osztálya tegnap éjszaka és ma délelőtt a marosvásárhelyi munkásmozgalomban szerepet vivő egyéniségeknek és néhány intellektuálnak lakásán megkezdte a házkutatásokat s azoknak bevezetével négy letartóztatást eszközölt.

A széleskörű vizsgálatnak minden biznnyal politikai jelentősége van, arról azonban, hogy mi tette szükségessé a házkutatásokat és miért kellett a letartóztatásokat foganatosítani, a rendőrség egyelőre minden közelebbi felvilágosítás elől mereven elzárkózott.

Megállapítható azonban, hogy a vizsgálat ezáltal Kolozsvárról indulnak ki. — Tegnap úviden megirtuk, hogy a kolozsvári sziguranca letartóztatta Halász Ilonka marosvásárhelyi illetőségű munkásnőt, akinek megmozgásakor ruhája egyik pertlijében hat nevet találtak. Az irás kil tűzés után Kolozsváron Baics György, Havad József, Fenachel Zoltán, Hermann Ernő, Fenachel Imre és Sohu Sándor kolozsvári lakosokat is őrizetbe vették. S minden jel arra mutat, hogy Halász Ilonka letartóztatásával állanak összefüggésben a marosvásárhelyi letartóztatások is.

Az éjszakai és a ma délelőtti házkutatások bevezetével a rendőrség legnagyobb meglepetésre

őrizetbe vette Herschkovits Erzsébet dr. marosvásárhelyi orvosnőt, továbbá Halász Boriskát, Abraham Mártut és Abraham Katicát.

A legnagyobb feltűnést természetesen Herschkovits Erzsébet dr. orvosnő letartóztatása okozta, mert Marosvásárhelyen mindenki úgy tudja, hogy a munkásmozgalommal semmiféle összefüggésben nem áll. A rendőrkvesztura a letartóztatások indoklására semmiféle jelentést nem adott ki s arról semmiféle állítást tudomása, hogy Halász Boriskát miért vette őrizetbe a kolozsvári sziguranca.

— Az olasz trónörökös, aki nemrég házasodott, máris válik? Párisból jelentik: Az itteni főri társaságban elterjedt híres felesége, Maria José belga hercegnő, és felesége. Maria José belga hercegnő, akik nemrég házasodtak össze, elválnak egymástól. A válásnak állítólag az az oka, hogy a trónörökös legutóbb a Rivierán találkozott egy filmszínésznővel, akit „Szép Lili” néven ismernek és akit Umberto állítólag legénykorában szorosabb barátságban volt.

— Sportlap indult meg Marosvásárhelyen. Erdélyi Sport-Hírlap címen tetszetős köntösben új sportlap indult meg Marosvásárhelyen, mely heteként fog megjelenni és hézagpótló szerepet hivatott.

Tőtőtollak
mindennemű javítását vállalja

BRASSÓ
Kapu-utca 40.

Szőllőtermelők!

Ha elsőrangú minőségű „ERMELLEKI” nemesített bor és csemege gyökere szőlőültvényeket valamint oltott gyümölcsfákat szándékoznak ültetni — úgy saját érdekükben is — szükségüket nálam szerezhetik be, mert telepeimen a legkiválóbb és legibbhet termelő világhírű „ERMELLEKI” nemesített bor- és csemegefajtákat a legújánusabb árban kaphatják

Pontos cím megadása esetén nagy érdelemmel képes árjegyzőket minden „ermelleki” ingyen és bérmentve azonnali megküldöm.

Kágyi Szabó István
az első nagyváradi szőlőültványtelep tulajdonosa.
Központi Iroda E 20485
Nagyvárad, Str. General Berthelot 6-a.

Tavaszi ruhákat szezon előtt előnyösebben fest, tisztít **CZINK, Kolozsvár.**

Arszén

REGÉNY * IRTA MIKES IMRE *

(Minaen jeg tennarwa.)

— Szóval — kérdezte a tanító — a tanárné anyádnak gyáva, az apádnak pedig bátor lelke volt?

— Kérlek, ne általánosíts, csak a bűnöző nőkről és férfiakról volt szó. Azt akartam csupán mondani, hogyha a nő öl, akkor alattomban öl. Gondolj Locustára, Néro mérgekeverőjére Aztán a Borgiákra. Meg a Jáger Máriákra. A nyílt erőszak nem az asszony kenyere. Ezért nem hiszem, hogy Fazekasnénak köze volna a Lidi eltűnéséhez... Várjál csak, rektor ur... ismered te a János balladáját?

— Milyen Jánosét?

— Nincs neve. Ez csak egy népbalлада. Erdélyből hoztam magammal. Kérlek, ebben benne van, hogy a néplelek is felismerte a rosszra hajló asszony suttyom természetét...

Intett a cigánynak, hogy hallgasson el. Azután odahajolt a tanító füléhez és beledudolta a balladát.

„Hát te hol jártál, szivem, lelkem Jánosom?”

— Jaj, én ángyoméknitt, édes anyám-asszony!

Fáj szivem, fáj, vesd meg ágyamat.

„Hát ott mit adtak, szivem, lelkem Jánosom?”

— Ott négylábu rákot, édes anyám-asszony!

Fáj, szivem, fáj, vesd meg ágyamat.

— Te tudod, rektor ur, mi az a négylábu rák?

— Nem én...

— A varasbéka, barátom. Ez pedig mérges állat. Tehát az ángyomasszony nem üti le a Jánost, hanem megéti. Mégpedig ravaszul.

„Hát azt mibe adták, szivem, lelkem Jánosom?”

— Azt egy szép tányérba, édes anyám-asszony!

Fáj szivem, fáj, vesd meg ágyamat.

A gyakornok intett a cigánynak.

— Rángasd tovább, füstös... Látod kérlek, a népdal is csak arról szól, hogy az ángyom megéti a legényt. De sohasem szól arról, hogy az ángyom agyonütött vagy leszurt volna valakit. Ezért mondom, hogy a bűnös női lélek más, mint a bűnös férfi lélek. Nem rosszabb, de más fajta az eszközei.

— A gyakornok ur nagyon fején találta a szöveget! — helyeselt a tisztelhetetlen. — Köszönöm, köszönöm, többet nem iszom. Nem természetem...

Közben egy hörpintésre talpig üritette a poharat.

XVI.

Rác Lajos fűtött a kutyájának, amely beiskolt utána az istálló ajtaján.

Már három hete, mióta „az” történt, az, aminek nincs neve, csak örökkön visszatérő képe kint alszik az istállóban.

Baloldalt áll a lova, jobbra a tehene. Középen üres a hely, oda kéne még egy másik ló. Ott alszik most ő a kutyájával meg a vasvillával.

A szobából kihozta a petróleumlámpát, egész éjjel égeti az olajt, fél a sötéttségben. Egy hete már fagygyertyát is gyújt, hogy bevilágíthassa az istálló minden zugát. Látomásai vannak, me-

lyet megörjítik. Clyan a lélek büntudata, mint a lavina. Először csak egyetlen hópehely, szép és csillogó, az emberfia hajlandó gyönyörködni benne és eljászani vele. De gyorsan nő, összeragadnak a sziporkázó szemek, elindul a görgeteg a lélek tisztaságának csucsáról, ellenállhatatlanul sodródik alá s mire a mélybe ér, tör, zuz, romból, eltemet mindent, ami egy órával előbb még vidám napfényes, duzzadó élet volt.

— Bodri. te... pssz... pssz... ide mellém!

Mielőtt lefeküdné, körüljárja az istállót. Félélmek gyötrik, hogy valaki elrejtőzött. A jászolban ostobamódra felrzza a szénát, majd lehajol és benéz a tehén hasa alá. Határozottan érzés sugallja, hogy a Bimbó tőgye alatt guggol valaki. Fel-sóhajt, amikor nem lát senkit.

Aztán végigdől az almon és magához szoritja a kutyáját.

— Beteg vagyok — gondolja magában. Tán szárazkór kinez...

Ez lehet.

Ugy néz ki, mintha végképp elnyavasztotta volna a betegség. Szemei egész mélyen beestek és lázasan, riadtan pislognak a sötét karikák öblében. Lesoványkodott, arca csupa csont, két oldalt égnek rajta a forróság rózsái.

Eliszonyodva gondol arra, hogy valaki kitarhatja az istálló ajtaját és... Rettenetes odakint a végtelen, áthatolhatatlan sötétség. Még ugyan csak alkonyodik, de borzad arra gondolni, hogy a falura ráereszkedik az éjszaka csendje, magánya, feketesége. Ó, milyen nagy-szerű lenne, ha valami óriási fény gyuladna ki, mely bevilágítana mindent, hogy nappali világosságban ragyogjanak az utcák és a sugarakban vakítsanak a frissen meszelt házfalak.

Vajjon mi óvja meg őt attól, hogy éjszaka rá ne törjön valaki?

Hiszen ez az ajtó alig áll a sarkában. A két szőnyeget éppen, hogy összeér, istrággal kötötte meg őket, hogy szét ne nyiljanak. Elég egy rántás és bárki bejöhét.

Vagy ha nem is jön be senki, akkor is egyedül áll itt a kutyájával és szemközt vele az egész sötétség, az egész fojtogató határ.

Erzi, hogy védelemre van szüksége, hogy véget kell vetni ennek a lehetetlen helyzetnek, mely hetek óta elrabolja éjjeli és nappali nyugalmát. Eh, gondolja, keresztülszuram, aki közelíteni mer. Most pedig gyerünk... pssz, pssz... Bodri, gyerünk!

Egy darab kőköteléből nyakövet köt a kutya nyaka köré, hogy az el ne kódogogjon mellőle, hirtelen mozdulattal kitarja az istállóajtót s miközben úgy érzi, hogy százan is követik, elindul Fazekasné háza felé.

Csak Zsuzsánál van biztonságban, csak ott érzi nyugodtan magát, ott oszlik meg lelkének marcangoló felelőssége. Ugy gondol a bábára, mint koldus az éjszakai menhelyre, borzong is tőle, de tudja, hogy számára rajta kívül nincsen más hely. Ahogy maga elé képzeli az asszony bandza szemeit, megretten azoknak szuggesztív erejétől, mely oly végtelen hatalmában tartotta és tartja őt, de egyben kellemes borzongás futja át, mert /szusa jelenti számára az észbeli fölényt, a hideg önuralmat és a lelki mardosásoknak testi mámorba fulladó kábulatát.

Óriási léptekkel halad át az utcákon és a kőkötelén vonszolja maga után a kutyáját. Néhányan kint ülnek még a kapu előtt.

— Hova, Laji?

Meg sem hallja a hangokat, komor süketséggel rohan előre, mint egy eszeveszett Hagen, aki nem bírja el saját tetteinek súlyát.

— Szeginy! — mondják utána.

A bába a konyhában ül, készül a hús-vétra. Tojásokat ir, zöld és lila festékekkel lilomokat fest a pirosra festett héjra.

A legény áporodott istállósága megtölti a konyhát. Az asszony némi utálkozással néz rája. Szeretné elhajtítani, mint a kifacsart citromot, nem köll már neki, hogy elhagya magát a nyomorult fickó! Afféle undorérzése van, mint a művésznek, aki elkészült valamivel, művében benne minden kiélt, elhasznált gondota, nézni sem tudja önön alkotását. Tervei már a jövőben kalandoznak, ez pedig a múlt, el vele!

Mikor Rác Lajos feléje hajol, eltolja magától.

— Menny innen a kezdeddel! — mondja. — Mán nem is lat az ember, csak a kutyáddal... Olyan a szagod, akár a gajnádombnak. Kisasszony vagy te, nem leginy... Ugy láccik, szánod a firget. Hát akkor miért tapostad el?

Laji itt ismét magához tér, ez a közelség olyan, akár az ir. Milyen nyugodt, egyszerű, biztos is ez az asszony. Szégyelli magát, hogy annyira megrokkant s úgy véli, igaz a bába minden vádja.

— Én szánom a firget?... Mán hogy mondhatsz ilyet?

Hát láccik rajtad... Figyelnek is a faluban. Nem restelled magad, hogy úgy nízöl ki, mint a koca, ha meghentereg a pocsoljában? A Vargáék már nyíltan beszélnek, hogy a te kezéd is benne vót. Láttak. A Pápai János aszontá a nagyvendiglóben, zsandárt hoz a nyakadra... meg az enyimre. Ha én férfi vónék, nem rágná a kórság... Menny innen!

Kitántorog a kutyájával a sötétbe.

Amint a kapu becsapódik mögötte, ismét ur lesz rajta a lebirhatatlan félelem érzete. Minden árny, minden zizegés, minden üresség kinezza és borzasztja. A horror vacui ellenállhatatlanul elhatalmasodik érzékei fölött. Egész lényé szomjuzozza a világosságot, vad indulatok hajtják, hogy meneküljön az éjszaka és a magány elől.

Tehát Vargáék nyíltan beszélnek, hogy az ő keze benne vót.

Zsandárt akarnek hozni a nyakára. Hóhér kezibe akarják juttatni. Nem elég szerencsétlen így is, még be akarják tetőzni szenvedéseinek épületét.

Rettenző gyűlölet lesz ur rajta. Ha mindnkít kipusztíthatna, aki szólni mer, aki tanuskodni akar... Ha örök világosság támadna, mely elűzné a sötétséget!

Fantáziájában csudálatos sugarak gyulladnak, melyek bevilágítják a falut.

Befordul a konyhába, a ládjából elővesz egy kapcarongyot és összeköti madzaggal. Azután a kamrában kitapogatja a petróleumos kannát és a rongyot csurranásig megáztatja az olajban.

— Bodri!...

A sarokról már idetetszenek a temető keresztjei. A legény úgy érzi, mintha minden léppéssel egy-egy mázsa ólmot cipelne magával. Szíve kiugrott a mellüregből, előtte tutkos, ide-odaverődik és hangosan dobol a házfalakon.

A Vargáék háza körül nincs kerítés. Ez a telek már kívül esik a falun, egyik oldalról a temetőárok, más oldalról Pápai János udvarának a kerítése határolja. Alulról az országot, felülről a Tisza mocsaras-nádas árterülete szegi végét.

Óvatosan végigtapod a telken és megáll a ház hátánál. A lajbizsebéből kitapogat egy szál kéneggyújtót, a petróleumos rongyot bedugja a zszindely közé, majd odatarja az olajos kapchához. Egy pillanatig még látja, amint a tűz

(21-ik közlemény)

villámgyorsan végigfut a zszindely alsó, száraz részén. Azután hátra fordít és kutyájával együtt lihegve, esztelenül inál el a háza irányában.

Mire a kapuhoz ér, már látja, hogy a lángok az eget mardossák, mely elvörösödik fájdalmában. Lassan terjed ez a pirosság az égbolton a temető felett, mint hajnalvást, mikor a nap birkózik az éjszakával a horizonton.

Azután bizonytalan láрма hangjai kélnek, messziről összefolyva erősödnek a hangok, mint ahogyan szinpadon ábrázolják a támadó forradalom egyre közeledő zugását. Egy-egy sikoly kicsap az ébredő irfennó morajlásából és végigsuhanva az alvó házak felett, elvész az ürben.

Azután egy perc alatt kirobban a tragédia.

A harang megkondul, hármat ver, ami a tűzveszedelem jele. Ajtók és kapuk csapódnak, kutyák ugatnak, kusza kiáltások és álmos riadalmak rémült ijedelmek kavarnak össze, gyermekek sírnak fel az édes álomból és tehének böngésznek bele a pusztulás éjjeli kárneveljében.

— Tűz!... Julcsa, kejj föl!... Hol vagy, Petikém, maraggy mellettem!... Szomszid, hajja ke, szomszid, félrevertik a harangokat!...

A legény mámorosan s mintegy extázisban élvezi ezt a hangzavart, kimeredt szemmel issza a lángok égretörő fényjátékát.

A többiekkel együtt ő maga is rohan a Vargáék háza felé. A tetőt már teljesen elborították a lángok, sűrű füstgomolyok törnek elő a padlásról, az égő kazal, mely közel áll a házhöz, már gözölög. Vargáné két gyermekével karjaiban kint áll az országot szélén, halott-sáppadtan, félig eszméletlenül szédeleg. Négyen is támogatják, hogy hanyat ne vágódjék. A férfi kétségbeesett elszántsággal rohan ide-oda az égő gerendák alatt a szobákban s hordja kifelé mindazt, amit karja elér s aminek a legkevesebb az értéke.

Ifjabb legények vizet mernek a kútból. Felesleges munka ez, az a néhány csőbőr még csak jobban éleszi a lángok hevét. Minden loccsantásra ezernyi szikra támadt a láng és a füst tengeréből sűrűn szitált a pernye és kéjesen ringatózik alá a tavaszi levegőben.

A temető izzik a lángok színjátékában. A keresztetek hófehéren ragyognak a hantok között s a satnya ákácok csendesen hajlanak a melegt otó lángnyelvek felé. Messziről kong a harang és a Nagy-utcán sűrű csoportokban rohannak a kíváncsiak szájai.

A legény megáll a szalmakazal mellett és élvezi ezeket a csudálatos órákat.

Diadalmasan forrong benne minden, a feltörő lángokat külön-külön győzelmének érzi, gyönyörködik a sitergő zszindelyek, áttüzesedő gerendák, roppanó falak, milliommnyi szikrák perzselő ölekezésében, bámulja a tolongó emberket, boldogan vegyül el közéjük, tesszik neki az asszonyok riadalma, a férfiak komoly szánakozása, az össze-vissza fecsegés, vitatkozás, a subancok hiábavaló buzgalma, az egész pusztulás, keveredés, kavarodás, sírás, jajgatás, az éjszaka száműzött, fojtogató nyugalma, így szeretne élni, ilyen fényesen, ilyen lobogva, ilyen boldogan mindörökké!

Egész hajnalig ott ődög az égő ház körül. Elvegyül a tömegben, hallgatja a véleményeket, belebámul a zszarába s néha egy elszökösödött fadarabbal megkörtörja a parazsat.

Uj előfizetők

az eddig megjelent folytatásokat díjtalanul kapják. Fizessen elő a B. L. nra, hogy mindennap rendszeresen olvashassa a legjobb romániai magyar lapot

SZEKELY & RETI

Butoraink
Araink Fizetési feltételeink
SZENÁCIÓSÁM

ERDELYRESZ. BUTORGYAR RI.
Marosvásárhely — Nagyszében
BRASSÓ

Egy riporter naplójából

Irja: Márai Sándor (Páris)

Délelőtt Barbusse-nei vagyok. Az Eiffel-torony környékén lakik, egy bérház ötödik emeletén, két kis szobában. Az üvegszekrényben összes művei, valamelyen új kiadás, füzetek, Kispolgári butorok, bibeloték. Nem a nagy író otthona, könyvtárral és fotográfiákkal berendezett hajfűrtökkel, két nagyon nagy szoba, ahol egy ember él és dolgozik, különösebb kényelem nélkül.

A társalgás óvatosan indul. Ő tudja rólam, hogy nem vagyok kommunista, hogy minden rendelkezésemre álló eszközzel védekezem és harcolok a kommunizmus ellen. En tudom róla, hogy ő, — mint olyan sokan, — Moszkva körében nem számít megbízható politikusként, bárónak tartják, intellektuellnek, tehát bizonyos szükségük van rá.

Eljött, mint a bolsevista világ. A kettő között él, az ötödik emeleten, két kis szobában. Ahol találkozunk, a közös meggyőződés, hogy az a társadalmi rend, melyben élünk, nem lehet magától kímélő, csak az emberiség legjobb meggyőződése szerint csinálják a munkáját és segít, ahol tud Nincs benne semmi a profétából, aki minden pillanatban téri a háját, — egy ember, aki az élet derekán van, s iparkodik jóhiszemű maradni. Némelyek jobbra és balra: mindenekelőtt szembe, minden emberrel szemtől-szembe. Ő tudja, hogy nincsenek dogmák, csak emberek, s ahány ember, annyiféle igazság. Egyáltalán nem rezignált. Mint minden nagy lény, kíváncsi és fogékony.

Amíg beszélünk, az az érzésem, hogy — magam is mesterember, — egy másik mesteremberrel beszélek: egy munkással, akinek munkája az irodalom, az élet kifejezése, premissa és kegyetlenül terhes munka. Mesterségbe kifejezéseket használunk, félóra múltán eljutunk bizonyos elemi fogalmakhoz, nagyfokú tudjuk egymásról, hogy ismerjük a mesterség eszközeit, fogásait, titkos szerszámaikat, a szakma toloajnyelvére érintkezünk — Nincs idő megállni egyes neveknél, melyek megállannak a társalgáson, nepeken s irányítónak át keressük a feladatot, melyet meg kell oldani. Néhány személyes udvarlással után, a francia nyelven elkerülhetetlenek. Először a feladatról beszél.

Nincs más művészet és irodalom, csak az individuális. — de joga van-e a művésznek s az írónak ahhoz, hogy egyénisége problémáit bibelődjön, mikor a szociális problémák mindennél lenyűgözőbbek és égetőbbek? Barbusse tagadja a művésznek ezt a jogát.

A megcsinálás, — mondja, — a mesterségbeli kifejezés, az anyag megmunkálásának módja az igazi művésznél mindig egyéni marad. De a probléma, melyet kifejez, nem lehet többé csak individuális. Sokat repülök, — teszi hozzá váratlanul — Egész Európát, egész Oroszországot repülőgépen utaztam be. Repülőgépről nézve a világot, nem látunk egyes házakat, hanem mindig várost, vagy falut, nem látunk embereket, hanem tömeget. Így kell látni a világot az új művészeknek. Az egyes ember problémája csak akkor válik a megmunkálásra és kifejezésre, ha látjuk az egyén összefüggését a közösséggel, az egyéni válság közös, szociális eredetű. Minden másfajta irodalom el fog mulni.

Ezt szigorúan mondja, dogmatikusan. Hat-

van éves. Teljesen egyedül van. Néhány világsiker van mögötte, mint a „Pokol” s a „Tűz”. Most Zoláról ír könyvet... Magányosan él, az ötödik emeleten, s iparkodik ilyen szociális madártárlatból látni a világot. Párisban különben keveset időzik. „Az irodalmi élet...” — mondja és legyint. Feláll, végigmegy a két szobában, keres valamit, — magas, vékony alakja meghajlik az alacsony szobában. Ősz haja homlokába lóg. A magyar irodalomból csak nevetek tud, s bevallja, hogy nem olvasott semmit Thomas Mann-t „fejlődésképesnek” tartja. Gide és Valéry nem érdeklik. Az új francia irodalomból dicséri Luc Durtain fiatalkori költeményeit, egy Malraux nevű író regényét Indó-Kináról, Paul Morand nevéről vallat von s egy mosollyal ezt mondja: „Tűz-játék.” Rengeteget olvas ma is, irodalmi ismerete és értelessége átfogó, alapos. A legújabb jelenségeket, az egészen új neveket is számontartja, kutat, ellenőriz.

— Nincs író, — mondja, — egyre kevesebb van. Mentől több a könyv, annál kevesebb az író. A világirodalom ma tele van abortusokkal. Az a kézirat-áradat, mely elborítja az irodalmi piacot, évről-évre kevesebb megmaradó könyvet ad. Hirtelen, mesterséges sikerrel, feltűnő nevek, néhány trükk, néhány ügyes mesterember hol van az író, aki egyetlen kiáltással elordítja ennek az emberiségnek minden nyavalyáját, úgy, hogy beleborzongjon a világ?

Ő mindenestre kiáltott egyszer egy ilyen hatalmasat, — a háború alatt, mikor az „Oeuvre” közölni kezdte a „Tűz”-et. Lehet, hogy azóta mélyült, okosodott, vagy, amint ő mondja, „madártárlata” tágult. De ujat, hasonlót sem adott, mint a „Tűz” volt. Hosszan búcsuzom tőle, azzal a megilletődéssel, mely e tisztá s jóhiszemű jelenségnek kijár. Irói jelenség van nagyobb, mint ő, emberi jelenség kevés. Megközelíthetetlen tudott maradni. S ez talán több, s talán nagyobb erőfeszítésbe is kerül ezekben az időkben, mint néhány kö-

van éves. Teljesen egyedül van. Néhány világsiker van mögötte, mint a „Pokol” s a „Tűz”. Most Zoláról ír könyvet... Magányosan él, az ötödik emeleten, s iparkodik ilyen szociális madártárlatból látni a világot. Párisban különben keveset időzik. „Az irodalmi élet...” — mondja és legyint. Feláll, végigmegy a két szobában, keres valamit, — magas, vékony alakja meghajlik az alacsony szobában. Ősz haja homlokába lóg. A magyar irodalomból csak nevetek tud, s bevallja, hogy nem olvasott semmit Thomas Mann-t „fejlődésképesnek” tartja. Gide és Valéry nem érdeklik. Az új francia irodalomból dicséri Luc Durtain fiatalkori költeményeit, egy Malraux nevű író regényét Indó-Kináról, Paul Morand nevéről vallat von s egy mosollyal ezt mondja: „Tűz-játék.” Rengeteget olvas ma is, irodalmi ismerete és értelessége átfogó, alapos. A legújabb jelenségeket, az egészen új neveket is számontartja, kutat, ellenőriz.

2 és fél millió férfi 700 ezer nő 500 gázmaszk

Riga, március hó 4.
A szovjetukrajnai sajtó az utóbbi időben erős kampányt kezdett annak érdekében, hogy a szovjethadserget egész Oroszország területén, de különösen a határvidékeken erősítsék meg és a hadsereg létszámát jelentősen növeljék.
A „Kommunist” című lap ezzel kapcsolatban egy tervet közöl, amely egyedül az ukrajnai szovjethadereg létszámát két és fél millió főre volna hivatott felemelni. Ehhez jönne még a katonailag kiképzett nők száma, amely külön hétszáz ezerre rugna.

Országosan meg akarják szervezni a lakók szövetségét a magas házbérek leszállítása érdekében

Egy másik akció kölcsönösségi alapon házeplítő szervezeteket akar létesíteni

Kolozsvár, március 4.
Vasárnap délelőttre nagy népgyűlés készül Kolozsváron, amelyet egy elűköszítő bizottság hívott egybe a lakberek leszállítása ügyében. Az üzletberek csökkentése érdekében megindult akció eredménye arra indította a lakbérlok egy tekintélyes csoportját, hogy a kereskedőkkel párhuzamosan hasonló akciót indítsanak, tekintettel arra, hogy az állami alkalmazottaknál az áldozati adóval, más fixfizetésű embereknél pedig a fizetések 10—50 százalékos leszállításával, a munkásoknál bérredukcióval megérlelték a helyzetet a lakberek leszállítására is. Ez annál indokoltabb, mert

Kolozsváron vannak az ország legmagasabb lakbéréi és még Bukaresiben is olcsóbbak ma már a lakások, mint Erdély fővárosában.
Arról, hogy a lakbérleszállítási akció, a melyet a kormány a köztisztviselőknel törvényjavaslattal szándékozik rendezni, milyen formában fog megindulni és hogyan kerül megvalósulásra, a vasárnapi nagygyűlés fog dönteni.
Hír szerint országos szövetségbe akarják tömöríteni a lakókat, hogy így közösen lehessen a lakbérleszállítási akciót beindítani.
Érdekesnek tartjuk ezzel kapcsolatban

MIERT IS FÉLNI A Teltől és ENNEK AZ ARCBÖRRE HÁRAMLÓ HATRANYAITÓL?
Reggel és este a még mosdástól nedves arcbörre egy kis SIMON-CRÉMET rakenni, megvéd teljesen szél és vihar ellen.
Használati utasítást pontosan befarfani!

CRÉME SIMON

PARIS

zepes jó könyvvel szaporítani az irodalmi infúciót.

Egy „Asyle”-ban oltam, a Santé-fogház mögött, egy francia bolondokházában, Páris legnagyobb tébolydájában. Az épületeket a múlt század közepén építették, a kórházi elírásokat még Napoleon zabta meg. Ez minden párisi kórházban így megy: felkelés reggel négykor, lefekvés délután ötkor, stb. Valakit keresek s később egy fájdalmas vizit után, elindulok körben az épületek között.

Az épületek szürke kőből, a kert szürke, dalahogy a fű is szürke. Nincs színe semminek. Természetesen nagy „rend” mindenfelé. Fedett sétányok, melyeknek falát gipsz domborművek ékítik, klasszikus gipszöntvények Hermeszről, Periklesről, Apollóról és Alkybiadesről, görög és római istenekről, államférfiakról és gondolkozókról, aminek a betegeket bizonyán nagyon örülnek. De a falakat „ékelni” kell valamivel, ez az előírás. Egy tucat papillon, ahol az emberi tébolyt „gyógyítják” betegek, akik katonás parancsszóra kelnek, esznek, fürdenek, sétálnak. Bele lehet örülni. Az igazgató villája előtt kokott kert, nyírt francia bokrokkal, törősgajagos tenniszpálya, minden tavasszal fiatal hölgyek ugrál-

védi Szovjetukrainát a betörés ellen

A szárazföldi ukrajnai haderő ilyen nagyfokú megerősítésén kívül kétszáz ezer embert akarnak beállítani a vegyi-háború szolgálatába és ugyanekkor ötszáz ezer gázmaszkot osztának szét az otthon maradó lakosság között.
A „Kommunist” megjegyzi, hogy az itt felsorolt szükséglet a minimum, amivel a veszélyeztetett határok mentén fekvő Ukrajnának rendelkeznie kell.
A lap szerint nincs kétség aziránt, hogy a hadügyi népbiztosság ezt a megerősítést már a legközelebbi napokban elrendeli.

nak fehérben... Szemkötő a tennispályával a súlyos betegek szeges dróttal elkerített sétahelye. Most is lézeng néhány ebben a ketteben, amíg arra megyek: sötétkék zubbonyban keringenek, a rácshoz futnak, szomjas kíváncsisággal bámulnak az arramenők után. A reflektóriumból ájtatos orgonaszó szűrődik elő. A templom, mely az asyle-hoz tartozik, óriási, nagyobb, mint a legjobban zsufolt papillon.

Miért, hogy minden olyan hely, ahol a hivatalosság, az állam kezeli, neveli, szervezi az emberek életét, emlékeztet egymásra gyilkos sívárságában? Ez a tébolyda éppen olyan jól lehetne kaszárnya, vagy iskola, mint kórház.

Ilyen helyeken valahogy átlátszóbb az a kegyetlenség, mellyel a „hivatal” — mindenfajta hivatalosság, — intézi az életet. Érzed, hogy a modern államban menthetetlenül „kita nagy szám, melyet elkönyvelnek. Relatív szababságod nem tarthat sokáig, egyszer majd csak kezeik közé kerül: mint katoná, mint beteg, valamelyen minőségben megcsipnek egyszer S akkor jaj neked, kortárs, akil ez a társadalom „hivatalosan” veszi kezébe, — sorsod reménytelenebb s sívársabb, mint a középkori koldusé, aki szuverén önkénnyel élt, vagy fordult fel betegségében az utcán.

Megtalálták Jerikó város romjait

Jeruzsálem, március 4.
Garstang János régésztanár, a palesztinai kutatóexpedíció vezetője néhány nappal ezelőtt adott nyilatkozatában érdekes és nagyjelentőségű felfedezéseiről számolt be. A jerikói romok felett végzett ásatások során sikerült ugyanis a bibliai Jerikó várának romjait feltárni és az ásatások során kulturhistóriai szempontból rendkívül értékes leleteket feltárni. Megállapították, hogy a vár főbejárata észak felé esett, a déli oldalon pedig nagyon érdekes. Krisztus születése előtt körülbelül 2000 évvel épített házak és épületek vannak. A romok között bronzkorszakbeli edényeket, továbbá megszemesedett gabonát, datolyát és félig elégett köteleket találtak. Valószínű, hogy a város ostrom közben hamvadt el. Garstang professzor a jerikói ásatások eredményét tudományos szempontból később fogja feldolgozni.

— Angol képviselők protestálnak Remarque filmjének betiltása ellen. Londonból jelentik: Az angliai liberális és munkáspárt 16 képviselője nyilatkozatot adott a lapoknak, amelyben csodálkozásukat fejezik ki Remarque filmjének betiltása miatt. „Mi alulirottak” — ez a nyilatkozat szövege — „akik szolgáltunk a világháboruban és Remarque „Nyugaton a helyzet változatlan” című filmjét cenzuramentesen láttuk, csodálkozással és sajnálkozással halljuk, hogy a film előadását Németországban megakadályozták. Ez a film, véleményünk szerint nem rontja Németország presztizsét külföldön, ellenkezőleg bemutatja azt a gégási küzdelmet, melyet a németek az erőszakos körülmények ellen vívtak és igazolja, hogy a német katona nyomorúsága olyan volt, mint bármely más európai nemzet katonájé. Véleményünk szerint ez a film sok tekintetben segítette az egyes nemzetek között azt a pajtási, megértő és kölcsönösen nagyrabecsülő és tisztelő szellemet, melyet a háboruban oly soká le kellett küzdeni.” Az aláírók között többek között Baldwin, Kentworthy, Lord Malone és Thurtle szerepel.

Ma, szerdán
márc. 4-étől

Szenzációs világvárosi attrakció

az ASTRA (Apolló) mozgóban, Brassó

Házasság vására

EVELYN HOLT és WALIHER RILLA első 100%-os németül beszélő, éneklő filmme-termüve.

Monopol: CONCORDIA-film.

Ne kísérlet: zse egészségével.
Kérjen Ön is kimondottan eredeti
»OLLA«
óvszert, mely megóvja egészségét

Ghandi és a romániai fegyencek

A külföldi háziasszonyok nem veszik a romániai sót, mert életfogytiglani rabok verejtéke tapad hozzá

Hogyan vesztette el a romániai só az egyiptomi és jugoszláv piacot

Bukarest, március 4.

Az északerdélyi munkásság küldöttsége jelent meg ma a kereskedelemügyi minisztériumban, ahol a román sóbányák és főleg a sóbányamunkások összes problémáit megvitatás alá kerültek. A sóbánya munkásai részéről Gherman szociáldemokrata képviselő folytatta le a tárgyalásokat, amelyeknek folyamán olyan kérdések is felmerültek, amelyek egyenesen a szenzáció erejével fognak hatni, tekintve, hogy azok, — túl a munkáskérdéseken, — általános állami problémát érintenek. Kalandörtörténetekbe illő filmszerű események peregtek le a tárgyaló asztalok előtt, a melyekről a bányamunkások sérelemorvosai kérése rántotta le a leplet.

KÜLFÖLDÖN NEM VESZIK A ROMÁN SÓT, MERT ÉLET-FOGYTIGLANI FEGYENCEK VEREJTÉKE TAPAD HOZZA

A tárgyalások folyamán a sóbányamunkások delegátusa azt követelte a kereskedelemügyi minisztertől, hogy

szüntessék be végre a sóbányákban az életfogytiglani, kényszermunkára ítelt rabok további alkalmaztatását.

Gherman képviselő elmondotta, hogy valaha, a háború előtt a sóbányákban nem lehetett egyetlen munkás sem, aki hajlandó lett volna a sóbánya halálos légkörében dolgozni. Így az akkori kormányok, kényszerhelyzetben, kénytelenek voltak külön törvényt hozni arról, hogy életfogytiglani elítelt rabokat fogjanak be erre a munkára. Végtelenül jellemző a mai súlyos krízisre, hogy ma szabad emberek nyomorúságos éhbéért

nemcsak, hogy hajlandók vállalni a sóbányászást, hanem arra is vállalkoznak, hogy tökéletesen ugyanazt az életmódot folytatják a sóbányában, mint az életfogytiglani elítelt rabok.

A tárgyalások folyamán az is kiderült, hogy a monopólium igazgatósága tulajdonképpen szimpatizál a sóbányamunkások követelésével, mivel pontos kalkulációk alapján kiszámították, hogy

a sóbányákban alkalmazott munkások sokkal kevesebbe kerülnek a monopólium igazgatóságának, mint a kényszermunkára ítelt rabok.

A rabok után ugyanis szintén fizetni kell a monopólium igazgatóságnak, átlagban 10—15 lej naponta, de ezenkívül fizetniük kell az örök költségeit, továbbá az igényt tart valami külön minimális díjazásra is. De a legfőbb baj az, hogy az életfogytiglani rabok csupán egynegyed annyi sót bányásznak, mint a tényleges sóbányamunkások.

A monopólium igazgatóság valaha nagymennyiségű sót szállított ki Indiába, azonban a legutóbbi sószállítást már nem tudták In-

diában elhelyezni, mivel egy indiai konkurens vállalat erőteljes propagandát fejtett ki, hogy

ne vegyék azt a román sót, amelyhez életfogytiglani kényszermunkára ítelt román rabok verejtéke szárad.

Ehhez még hozzá járult a *a Ghandi-féle só-mozgalom, amelyben az indusok nem is disztigáltak az angol és román só között, hanem minden külföldi termék vásárlásától a legridegebben elzárkóztak.*

Súlyosan érintette a monopólium igazgatóságot és így egyben a román sóbányákban alkalmazott munkásokat is az a fájdalmas tény, hogy

egészen misztikus körülmények között vesztették el a jugoszláv piacot, ahol évente több ezer tonna sót tudtunk elhelyezni.

Általában azt hitték, hogy a jugoszláv piacot az orosz sódumping miatt vesztették el. De ez nem igaz. A jugoszlávok teljes sómennyiségüket Lengyelországból fedezik. A lengyelek olyan olcsón szállítják Jugoszláviának a sót, amelynél mi sokkal olcsóbban tudtuk volna szállítani. Ilyen körülmények között kínos megdöbbenést keltett, hogy miért kellett nekünk a jugoszláv sópiacot elveszíteni. Egyenesen megdöbbenést szenzáció erejével fog hatni a válasz erre a kérdésre.

A jugoszlávok éveken keresztül teljesen reánk bízták magukat. Az összes sószükségletüket tőlünk szereztek be. Ha a monopólium igazgatóság nem szállította le kellő időben a sómennyiséget, akkor előfordult, hogy heteken keresztül teljesen kifogyott a só Jugoszláviában és ilyenkor megindult a lánckereskedelem. A Jugoszláviában elrejtett sómennyiséggel. Tízszeres és huszszoros áron adták tovább a meglevő sót. Időnkint valóságos só-torradalom dühöngött Jugoszláviában és mindez tisztán a román monopólium hanyagsága következtében. A jugoszlávok anélkül, hogy erre vonatkozólag tényleges bizonyítékokat sikerült volna felhajtaniuk,

egyszerűen feltételezték, hogy a román sószállítmányok elakadása és a jugoszláv sólánckereskedők manipulációja között létsegtelen összefüggésnek kell léteznie.

Ez volt a döntő ok arra nézve, hogy a jugoszlávok felmondják a román monopóliummal kötött megállapodásukat és a lengyelek lépjenek megegyezésre.

De a jugoszláv piacon kívül, sajnos, még az egyiptomi piacot is elvesztettük és elvesztettük Görögországot.

Egészen bizonyos, hogy e két nagyon jól jövedelmező piacot azért kellett Romániának feladnia, mert mindkét helyen valóságos tömegszékesítés tört ki a román sával szemben. Egyetlenegy háziasszony sem akarta az életfogytiglani fegyházra ítélt által kibányászott román sót háztartásukba felhasználni.

Az olasz-francia flotta-egyezmény

a két ország együttműködését is lehetővé teszi

A paritás követelésének a feladásáért Franciaország politikai és pénzügyi téren kárpótolja Olaszországot

Páris, március hó 4.

A kamara tegnap délutáni ülésén egyszerre több képviselő is interpellált az angol-francia-olasz tengerészeti egyezményt illetően. A kérdésekre válaszul Briand külügyminiszter kijelentette, hogy meggyőződése szerint a parlament ugyanugy meg lesz elégedve az egyezményvel annak közzététele után, mint ezidőszent maga a kormány. A hosszas tárgyalások eredményének a közzététele igazolni fogja, hogy a kormány semmit sem mulasztott el az Olaszországgal való megegyezés érdekében.

Az egyezmény egyidejűleg szóba került a fasiszta nagytanácsban is, mely tegnap kezdte meg ülését a Palazzó Venetiában. Miután Giuratti főtitkár beszámolt az elmúlt hónapok politikai eseményeiről, Grandi külügyminiszter és Siriani tengerészetiügyi miniszter ismertették az Angliával és Franciaországgal most létrejött flotta-egyezményt.

A megegyezésről különben még nem adtak ki hivatalos jelentést, de diplomáciai és politikai körökben már ismerik

főbb pontjait.

Az új egyezmény 1936-ig szól és szerinte a francia és olasz flotta aránya 650 ezer és 525 ezer tonna lesz. Olaszország tehát 1936-ig feladta a teljes egyenlőséget követelő álláspontját, ezzel szemben — amint politikai körökben tudni vélik — Franciaország az olasz kormányhoz Henderson közvetítésével más kérdésekben, különösen politikai és pénzügyi téren tesz engedményeket.

— Független köztársasági programmal összeesküdtek a Fülöp-szigetek bennszülöttjei. Newyorkból jelentik: Manillából érkező híradások szerint a Fülöp-szigeteken veszedelmes összeesküvés leplezték le a bennszülöttek között. Az összeesküvés célja az amerikai uralom megdöntése és a független köztársaság kiképzése volt. A lázadást az egyik bennszülött vallási szektá uszította, amelynek az volt a terve, hogy március negyedikére virradó éjszaka legvilkolja az összes amerikai hivatalnokokat. Az összeesküvés az utolsó pillanatban leplezték le.

CSUNYA JATEK

A sótárgyalások folyamán súlyos panasz merült fel a monopólium igazgatóság munkásellenes eljárása miatt. Aknasugatagon egyenként sóbányamunkást bocsájtottak el állásuk-

ból, a rónaszéki sóbányákból 36 munkásnak mondtak fel és a désaknai bányákból 50 munkást szabadságot. A monopólium igazgatóság ezeket a munkásokat, arra való hivatkozással, hogy ezeket már nyugdíj illeti meg, egyszerűen kényszerítette, hogy elhagyják a munkahelyeiket. A kerületi munkásbetegsegélyző pénztár viszont, ahonnan ezek a szerencsétlen sóbányamunkások nyugdíjaikat megkaphatták volna, orvosilag felülvizsgáltatta az elbocsájtott munkásokat és megállapította róluk, hogy még munkaképesek és így nyugdíjra nem tarthatnak igényt. Így ezek a munkások ma fizetést már nem kapnak a bányákban, viszont nyugdíjukat sem folyósítják.

De ezen kívül még egy egész sereg panaszt terjesztettek elő a sóbányamunkások. — Így többek között felemlítették, hogy dacára a megkötött kollektív szerződésnek és dacára a döntőbírói ítéletnek, a bányatársaságok egész egyszerűen felrúgták a megállapodásokat és nem fizetik a munkások részére járó túlóradíjakat sem.

A test és a lélek egészsége mindennél fontosabb!

EZEK A KÖNYVEK EZT SZOLGÁLJÁK!

- A nyers diéta, mint természetes gyógytényező.**
Írta: Dr. Bucsányi Gyula, főorvos. (A tartalomjegyzékből: A nyerskoszt lényege. — A nyers diéta tudományos kritikája. — A nyerskoszt ellenjavai. — Gyümölcsök, — Milyen táplálékok használhatók a nyers diétánál? — Nyerskoszt-szakácskönyv.)
Ára 102 lej.
- Hogyan kerülhetjük el a korai öregedést?**
Írta: Dr. Káldor Miklós. (Napjaink mindenkit érdeklő legaktuálisabb problémája a leghozzáértőbb és legszakavatottabb orvos tollából, könnyen érthető, világos stílusban.)
Ára 102 lej.
- A diétás konyha technikája.**
Írta: Dr. Soos Aladár, egyetemi tanár. (Mit és hogyan főzzünk azoknak, akik bármilyen oknál fogva különös figyelemmel kell legyenek a gyomrukra esetleg annak speciális megbetegedéseire? Erre tanít meg ez a kitűnő orvosi szakácskönyv.)
Ára 231 lej.
- Az önlevegylemezés művészete.**
Írta: Prof. Gh. Baudouin, a genti egyetem tanára.
Ára 102 lej.
- Egészség és önlevegylemezés. (Couézizmus.)**
Írta: Coué Emil
Ára 115 lej.
- Orvosi tanácsok fiatal asszonyoknak.**
Írta: Dr. Földes Lajos főorvos. (A legfontosabb tudnivalók a terhesség és gyermekágy idejére, továbbá a csecsemők táplálásáról, apolásáról és gondozásáról.)
Ára 102 lej.
- Üzenet az anyáknak.**
Írta: Dr. W. Stekel, egyet. tanár, világhírű bécsi idegyógyász. (A modern nevelés nélkülözhetetlen útmutatója minden szülő és minden nevelő számára, 3 kötetben. Minden egyes kötet befejezett egész és külön-külön is kapható.)
I. rész Kisgyermekkor (2 éves korig) Ára 90 lej
II. rész Óvodáskor és első iskolaévek Ára 20 lej
III. rész Serdülőkor és az érettség kora Ára 130 lej
A teljes mű, 3 kötet egyszerre megrendelve 340 lej, portómentesen.
- Mit kell a sportolónak saját testéről tudnia?**
Írta: Dr. Kellner Daniel, orvos. Az összes sportok orvosi vonatkozásait tárgyaló gazdagon illusztrált hatalmas munka.
Ára 231 lej.
- A hipnózis helye és alkalmazása a modern gyógyászatban.**
Írta: Dr. Völgyes Ferenc, főorvos.
Ára 150 lej.
- Hogyan éljen a szivbajos ember?**
Írta: Dr. Bodon Károly, egyetemi tanár.
Ára 88 lej.
- A gyermekek erkölcsi hibái és erkölcsi betegségei.**
Kézírókönyv pedagógusok, gyermekbírószékek, gyermekorvosok és a művelt szülők számára. Írta: Dr. Kármán Elemér, a magyar Kriminálpedagógiai Intézet igazgatója.
Ára 136 lej.
- Alkoholizmus és alkoholkérdés.**
Írta: Dr. Donáth Gyula, egyetemi tanár.
Ára 54 lej.
- Egészségügyi csetsemő-, gyermek- és anyavédelem.**
Írta: Dr. Torday Ferenc, egyetemi tanár, a budapesti gyermekmenhely főorvosa.
Ára 80 lej.
- Az impotenciáról.**
Írta: Dr. Décsi Imre, kórházi főorvos.
Ára 54 lej.
- A reumás bajok házi kezelése.**
Népszerű, de nem kevésbé hatékony tanácsadó reumás betegek és ápolóik számára, a beteg otthoni kezeléséről és életmódjáról. Írta: Dr. Engländer Árpád.
Ára 81 lej.
- A tuberkulózis megelőzése és gyógyítása diétás kezeléssel.**
Írta: Dr. Müller Vilmos, kórházi igazgató-főorvos. Ez a kitűnő könyv hivatalos van megmutatni a gyógyulás útját a betegnek és a megbetegedés megelőzésének útját és módját a tuberkulózisra hajlamosnak.
Ára 102 lej.
- Mamák könyve.**
Írta: Dr. Torday Ferenc, főorvos.
Ára kötve 183 lej.
- Csecsemőtáplálás és táplálkozás zavarok.**
Írta: Dr. Kármán Samu.
Ára 115 lej.
Megrendeléseket 100 lejen alul csak az összeg és 10 lej portó előzetes beküldése ellenében intézünk el 100 lejen felül utánvétellel is szállítjuk, 20 lej portóköltéssel. 300 lejen felüli megrendeléseknél a szállítás teljesen portómentes.

Brassói Lapok Könyvosztálya

A petrozsényi Casa Cer
cuala 30 százalékkal re-
dukálta a nyugdíjasok
járandóságait

Déva, március 4.

Csak a közeli napokban adtunk hírt arról, hogy a munkáspénztár kísérletet tett arra nézve, hogy a tagdíjakat felemelve, továbbá a megélhetés olcsóbbolására való tekintettel a nyugdíjakat csökkentse. Azonban már maga a kifejezés is óhaj olyan jogos felháborodást váltott ki az arra illetékesek előtt, hogy a munkaadók, mint a munkások tiltakoztak és mereven elzárkóztak a kérés teljesítése elől.

A dícső munkáspénztár, amelynek adósztrációja egyenesen csapni való, ha már nem tudott azon a téren boldogulni, hogy a munkások és munkaadók vállalják a magasabb tagdíj-járadékok fizetését, ilyen módon szerezzen még több elpótolható pénzt, az önkény és erőszakoskodás terére lépett, s

a szerencsétlen nyugdíjas munkásoknak eljelen harminc százalékkal redukálta nyugdíjaikat.

A dícső aktus véghezviteléhez nem érte senkinek előzetes beleegyezését és hozzájárulását, úgy vélte, ezt ő adja meg, tehát ha megtagadják a munkaadók és munkások a magasabb tagdíj vállalását, úgy hatalmánál fogva egyszerűen redukálja a nyugdíjasoknak amugy is alárendelt nyugdíjait.

Annak idején a szerencsétlen munkások keresetéből, akár tetszett, akár nem, kivonták a nyugdíj járadékokat s ennek ellenében kapta azon sovány vigaszt, ha majd egykoron munkaképtelenné válik. Munkaéveinek számához és járulékainak megfizetéséhez képest, egy fix összegű nyugdíjra lesz igénye, s ebből fogja majd életről tovább tengetni.

Nyugdíját annak idején meg is állapították, amely mindkét félre nézve egyenlő, kétoldalú jogügyletet kellene jelentse, s ime most, azon a jogcimen, hogy 700 ezer lejt meghaladó deficitjük egyszerűen falbaragnak kötelező tagokká s a munkára már képtelenné vált tagoktól elvonnak 30 százalékot. Már eddig jutottunk.

teherára forgalom számára
bőből megvitották az aldunai
kikötőket

Orsova, március 4.

A nemzetközi dunahajózási bizottság tengerügyi ügynökségének rendelkezésére az aldunai kikötőket a forgalom számára bővíteni megvitották s március elsejével a teherára forgalom az Al-Duna hajózási rendszerében minden vonatkozásban ismét megindult. Ugyancsak március elsejével kezdődött a leszállított kikötőjé vámtarifát is, amely a teherára forgalmat a Dunán lényegesen olcsóbbá tette az eddigiektől.

Rádióműsor

SZOMBAT, MARCHIUS 7.

Bukarest, 18: Gramofon. 15:40: Ifjúsági óra.
Könnnyű és román zene. 19: Rádiószabad-
sugár. 20: Gramofon. 21: Katonazene. A
szünetében: Felolvasás. — Budapest. 10:15:
Jes-szalóznének. 13:05: Hgv. L. Neumann
regédi és Gaston Angela (ének) közreműködé-
vel. 18: A Szociális Misszió társulat előadá-
sa. 18:30: Egy óra könnyű zene. 19:30: Garzó
után előadása. 20:30: Bura Károly cigányze-
nekara. 21: H. Bernstein és P. Weber vigjáté-
ka. Utána: Gramofon. — Bécs. 12: Gramofon.
Holzer-zenekar. 16:25: Klassz kus operett-
zenék gramofonon. 17:30—18:15: Felolvasá-
sok. 18:15: Julius Bittner-dalok. 19—21: Elő-
adások. 21: Lissie Rosen (ének) és Walter
Klössinger (zongora) hangversenye svéd da-
rabból. 21:30: Tor Hedberg: „Neue Jugend“ c.
előadása színműve. 23:15: Gramofon. — Kö-
nyvtervezés. 17:30: Délutáni hgv. 21: Szó-
közlő zene. 22:10: Mit ir az Estilap? — vi-
vó est. Utána: Dajos Béla zenekara. — Varsó.
Könyvtár. 20:55: Gramofon. 21:30: Köny-
vtervezés. 23:15: Rabczevicz zongoraművésznő
hangversenye. — Osló. 20:30: Offen-
bach-operett. 23:35: Táncczene. — Milánó. 22:40:
Katonazene. — Prága. 17:30: Délutáni hgv.
20: Némét műsor. 20:20: L. Janáček: „Je-
nő“ c. operája. — Róma. 18: Ének és zeneke-
r. 21:45: Operaelőadás. — Stockholm. 20:
Könyvtár gramofonon. 22:40: Melódiák és humo-
ros történetek. 23:05: Táncczene. — Belgrád. 17:
Különböző hangversenyek. 21: Operaelő-
adás. Utána: Táncczene. — Kattovicz. 21:30:
Könnnyű zene. 23:15: Chopin-hgv. 24: Táncczene.
Stuttgart-Mühlacher. 17:30: Könnnyű zene.
Wilhelm von Hohenasche (bariton) ének-
hangversenye. 20:45: Vidám est. 23:20: Tánccze-
ne. — M.-Ostrava. 19:25: Fuvóznének. 23:25:
Könnnyűfilm. — Königsberg-Heilsberg. 17:30:
Könnnyűzenekar. 21: Petrás-hgv. 22:10: Kabaré-

Közgazdasági Lapok

Eikészült a cukorrendszert szabályozó végleges törvényjavaslat

A jövőben csak annyi cukrot fognak termelni a gyárak,
amennyire a belföldnek szüksége van

Bukarest, március 4.

A cukorkérdés megvitatására ismét-
tellen összehívott ülést hétfőn is el kel-
lett halasztani, mert a gyárak között az
egyezség még nem jött létre. Váratlan
fordulatot jelent a cukorügyben az, hogy
közben végleges formába öntötték a
cukorgyárak és a cukorrépatermelők
kényzerszindikálizálásáról szóló, tör-
vényjavaslatot,

amelyet már be is nyújtottak a törvény-
véleményező tanácshoz. A javaslat irány-
elve az, hogy — miután a belföldi cu-
korfogyasztás a gyárak termelőképessé-
gének csupán hetven százalékát teszi ki
maximálisan — a gyárak a jövőben csak
annyi cukrot fognak termelni, amennyi-
re szükség van a belföldi fogyasztás ellá-
tására, vagyis exportra nem fognak több-
t sem termelni, mert

meg kell szűnjön az az állapot, hogy
külföldön nyolc-tíz lejtért dobják piac-

ra a román cukrot, és a különbözetest a
belföldi fogyasztókkal fizetessék meg
a cukorgyárak.

A másik lényeges pontja a javaslatnak
az, hogy a cukorrépatermelőket, mint a
cukorgyárakat külön-külön kényyszer-
szindikátusba tömörítik és a két szindi-
kátus harmónikus együttműködését biz-
tosítja.

A javaslattal függetlenül a megbontott
cukorkartell helyreállítására folynak
még a tárgyalások, azonban az ellentéte-
ket nem sikerült még eddig áthidalni. —
Ugyancsak nem sikerült eliminálni azt a
konfliktust sem, amely a cukorgyárak és
a cukorrépatermelők között robbant ki,
amint legutóbb megirtuk, azért, mert a
cukorgyárak nem hajlandók a szerző-
déshöz biztosított répaárakat kifizetni a
termelőknél, vagyis mintegy négyszáz-
millió lejjel akarják azokat megkárosí-
tani.

Négy és félmilliárd aktívát kezel a Banca Marmorosch

Adatok a nagy román pénzügyintézet 1930 évi mérlegéből

Bukarest, március 4.

A nagy román pénzügyintézetek közül
elsőnek a Banca Marmorosch, Blank et Co.
S. A. hozta nyilvánosságra ezidén mérle-
gét. Az 1930. december 31-én lezárt mér-
leg adataiból az intézet nagy jelentősége
domborodik ki.

Az intézet közel négy és félmilliárd ak-
tívát kezel.

Hatalmas, az egész országot átfogó háló-
zatával ez a román pénzügyintézet Erdély-
ben és a Bánságban is igen jelentős sze-
repet tölt be a gazdasági és kereskedelmi
életben, mert fiókjai és kirendeltségei
vannak nem csak a nagyobb városokban,
hanem mindenütt, ahol kereskedelmi él-
van.

Az intézet mobilitását és flottságát
igazolja elsősorban a mérlegben feltüntet-
ett közel 330 millió lejt pénztárkészlete, va-
lamint a bankoknál elhelyezett és az inté-
zet rendelkezésére álló kb. 117 millió lejt
kézpénz követelése.

A mérleg főbb adatai a következők:

Alaptőke és különféle tartalékok 456
millió 789 ezer 290 lejt.

Lejtelek, folyószámlák, (lejben és valu-
tában) 3 milliárd 799 millió 598 ezer 216
lejt.

Az aktív-oldalon a kereskedelmi érték-
papirook és váltótárca, a Banca Nationa-
lanál leszámítottakon kívül, 1 milliárd
806 millió 997 ezer 210 lejt reprezentál,
amely a készpénzállománnyal és bankok-
nál levő pénzkövetelésekkel együtt 2 mil-
iárd 254 millió 783 ezer 586 lejtet rug.

Ugyancsak jelentős az előlegezések té-
tele, amely 1 milliárd 165 millió 550 ezer
3 lejtben szerepel a mérlegben.

Az 1930 év tiszta nyereségét 60 millió
42 ezer 618 lejtben szerepelteti a mér-
leg, amely a valóságban sokkal nagyobb,
sakhogy az intézet igazgatósága megfe-
lő mértékben gondoskodni kíván a tar-
talékok növeléséről és 27 ingatlan értékét
mindössze 27 lejtben értékelte.

A Banca Marmorosch, Blank et Co.
mérlege általában a szolid és előrelátó
gondos üzletvezetésről tanuskodik.

Késhegyig menő harc folyik a bányák között a szénkvóták elosz- tása kérdésében

Bukarest, március 4.

A zsilvölgyi bányamunkások és a bányák köz-
zötti konfliktus egyelőre sikerült nyugvópont-
ra juttatni azzal, hogy a 15 százalékos terve-
zett bérredukciót módosították akként, hogy
azok a bányamunkások, akik három napon át
dolgoznak egy héten, teljes fizetésüket kapják,
azok a bányamunkások, akik hetenként négy
napon át dolgoznak, öt percentséget, ak'k öt na-
pon keresztül dolgoznak és akik teljes héten
át, tehát hat napig dolgoznak, tizenhárom per-
centes fizetésredukcióban részesülnek.

Munkatársunk ma beszélgetést folytatott
Gherman szocdem képviselővel, aki a szénproblé-
ma jelenlegi állásáról a következőket mon-
dotta:

— A zsilvölgyi bányamunkások, — mondot-
ta a képviselő, — kényserhelyzetben fogadták
el a bérredukciós megállapodást. A szénkonfe-
rencia döbbenetes meglepetése volt az a felfe-
dezés, hogy Vidrighin, volt vasúti vezérigaz-
gató

450 ezer tonna nyerspetróleum szállítására
szerződést kötött a petróleumvállalatokkal.
Ez azt jelenti, hogy Vidrighin negyven per-
centtel több petróleumot akart felhasználni a

kontemplálva, csak 18 hónap alatt köteles át-
venni a CFR.

— A szénkonferencia még jelenleg is húzódo
ülésein arról tárgyalnak e pillanatban, hogy
milyen kontingens szerint osszák fel az egyes
szénbányák között a CFR számára szükséges
szén? Késhegyig menő elkecseregett küzdelem
folyik e pillanatban az egyes bányák között.

Pár száz vagon többletért fantasztikus küz-
delem folyik a bányák között.

A kvóta elosztásától függ Zsilvölgy nyugalma.
Ha a folyó tárgyalások alatt a zsilvölgyi bá-
nyák megkapják azt a kontingens, amelynek
feldolgozásához szükségük van a jelenleg al-
kalmazott munkástömegekre, úgy nem lesz
munkáseleccsősítés. Ellenkező esetben újabb
komoly bonyodalmak várhatók a Zsilvölgyö-
ben.

Kazán- és géptulajdo- nosok figyelmébe

Brassó, március 4.

A kazántulajdonosok brassói egyesületének
csoportja felhívja az érdekelteket, hogy a kon-
cesszió iránti kérvényüket ne az illetékes hi-
vatalos hatósághoz, hanem továbbítás céljából
közvetlenül a Sebrához, Brassó, Bruckenthal-
gasse 7. címre küldjék. Ezzel szemben a hirdet-
mény második helyén álló „Bejelentés“-t köz-
vetlenül az illetékes hivatalhoz intézzék, mi-
után a Sebra annak közvetítésére nem vállal-
kozik.

Az északerdélyi állami bányamunkások séreleme

Bukarest, március 4.

Idei kollektiv-szerződésük ismét erő-
sen megnyírbálta az északerdélyi állami
bányamunkások amugyis nyomoruságos
keresetét s az eddigény is nagyobb elke-
serecsést keltett Nagybanján, Felső- és
Kapnikbányán, Fernezelyen, valamint a
többi bányatelepeken. A kétségbeesett
munkások ezért küldöttséget menesztet-
tek az ipar- és kereskedelmi miniszteri-
umba, amelynek hatáskörébe az állami
bányák tartoznak.

A nagybányai kerületi bányász-delegá-
ció tegnap megjelent a miniszteriumban
s memorandumot terjesztett be a követ-
kező értelemben:

— A semmitőszéki döntőbíróóság, a
mely az idei kollektiv-szerződést végső
fokon meghatározta, a tavalyi 7 lejről 5
lejtet szállította le az állami bányászok
családi pótlékát. Ez a redukció egy ötta-
gu családnad 12 lejt tesz ki. Ezzel szem-
ben a kollektiv szerződés napi 5 lejt bér-
javítást ir elő, végeredményben azonban
a munkások keresete naponta mégis 4—7
sőt 10 lejjel kevesebb lett a családi pótlé-
k csökkentése következtében.

A bányamunkások most arra való hi-
vatkozással, hogy a magántársulatok bá-
nyászai legalább 50%-kal magasabb béreket
kapnak, a január elsejétől élet-
beléptetett 3 lejes családi pótlék kiegészi-
tését kéri. Arra az esetre, ha a mi-
niszterium a régi családi pótléket a dön-
tőbíróóság ítéletére hivatkozva nem haj-
landó visszaállítani, úgy azt kéri, hogy
a miniszterium családonként 1000—1500
lejes olcsó kölesönt folyósítson a bánya-
munkásoknak, mert teljesen el vannak
adósodva és uzsorások karmai között
vergődnek.

A miniszterium állásfoglalása még
nem ismeretes.

Kolozsvári mentők készpénz sorsjátéka.
Nyeremények garantálva és fizetve a Banca Albina által.
Soha többé, ilyen alkalom, hogy csekély 100 lejtért gazdag ember
március 25-én 200.000.— lejt és
ápr. 1-én egy millió lejt nyerhet
a cluji Mentő sorsjegy húzásain. — Slessen a vásárlással, amíg nem késő!
Sorsjegy kapható: Dohány, hírlap, údákban, borbélyoknál és uccai árusoknál, vala-
mint 117.— lejt beküldése ellenében a Sorsjegyiroda Cluj, Str. Memorandului No. 16.
Főbizományos: Brassóban Derzsi Géza ny. igazgató, Str. De Mijloc 163.
Bukarestben Schönberger Jenő. Bl. Maria 96. — Nyereményjegyzék hír/apilag közölve.

A húgysav áldozatait fájdalom győtri!

Köszvény.
Rheuma.
Érelmeszesedés.
Levertség.

Ezt a szert
LANGEREAUX
Professzor, az orvosakadémián
volt elnöke sjaclja kutatás
elhardt szernek.

20
nagy prémium

URODONAL

megment, mert feloldja a húgysavat.

Fel a fejfel: leverték, reumatikusok szelutotték, kik szenvedtek fejfájás, reemák miatt s áhhoztai vagytok a húgysav következményenek. az URODONAL feloldja a húgysavat és anélkül, hogy ti észre vennétek, eltünteti az ártalmas savat mint ahogy a meleg víz feloldja a cukrot. Dob-jatok el a botokat és a mankókat egyenesedjétek ki, mint újszagotol szép idejében — hála az Urodonalnak, most már minden elhettek, am a gymornak kellemes, sot ittolt még a kelleténél

is többet salicyl. cololum. jod, amelyekért, olyan sokat fizettek a legnagyobb rendeltetésben me-nekülnek az Urodonal elől. Hála az Urodonalnak, mert segítségével a leverték friss erőre kapnak, az impotensek visszanyerik életerejuket és az ele-gans nő, akinek szervezete az Urodonal kitészli-totta újra visszanyeri arca fiatalságot és üdeségét — Bárhöl is van a húgysav, képtelen felvenni a harcot az Urodonalal, amely oldható anyag és nagy erővel mobilizálható. Az Urodonal a bárhöl

található húgysavat kioldja, a gyomorfalazat helyé-résére, az izmokra és az érzékeny részekre gyó-gyító hatással bír. Az orvosi indikációhoz képest ez a szer az orgonizmust rendbe hozza és gyógyi-lólag hat. Valamikor ezt a szert nem ismeritek, ma azonban vilán felül áll jó hatása.

Dr. BETTOUX.

a Montpellieri orvosi akadémiától.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap egy szó ó, vastag betűből 12 lej Vasarnap 7:50 illetve 15 lej. Legkisebb hirde-tés 10 szó Négyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Allást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti hirdetés részére szavanként 4 lej 50 szor megjelenésnél / lej

Vételezés

A legújabb divat szabászati tankönyve. Irta: K. Margitay Maris. Tartalmazza a modern francia és angol női ruha szabásrajzát, szabását, összeállítását, varrását és kidolgozását. Szakiskolák és magán tanulás céljaira. (Nyolcadik átdolgozott kiadás). Megrendelhető 224 lej előzetes beküldése ellenében a Brassói Lapok könyvosztályában.

Eladó ház, 2 üzlet, háromszor 1 szoba konyha, mellék helyiséggel, veteményes kert. Ugyanott üzlet lakással junius elsejére kiadó. Brassó, Gyár-u. 114. 11868

Gazdaságban elkerülhetetlen szükségletű már forgalomban részben bevezetett primán jövedelmező szabadalmazott tárlálmányhoz pénzes társat keres, vagy szabadalmát eladja. Cim 11846 sz. alatt a brassói kiadóban

Kőház, 68 négyzetöl területen, 1931 március 7-én délelőtt 9 órakor elárvereztetik, a brassói törvényszék 12. sz. szobájában. A ház Brassóban, Uj-ucca 6. sz. alatt van (volt Eremie tulajdon.) 11929

Kávéházi berendezés egészben, vagy részletekben, szabadkézből azonnal eladó. Dacia kávéház, Torda. 11939

Egy csodaszép üvegezett veranda. kályhák, eladó. Cim 11923 sz. a. a brassói kiadó-hivatalban.

NAGYOTHALLAS és fülzuga-ellen kértnek prospektust Nemeti Mórtól, Orodea Str. Vlaicu (Vámház-ucca) 53.

Allást nyer

Ügyes fodrásznőt, aki perfek-tül ondoló és manikűröz, keres Helene Simon, Bukarest, Calea Mosilor 88 scara B. 11904

Kaucióképes vendéglős keres-tőtök, kisebb vendéglőbe. Cim 11921 sz. alatt a brassói kiadó-hivatalban.

Félmillió ingatlan és ötvenezer lej készpénzgaranciával, nős érettségizett fiatal ember, perfekt német-magyar. képviselői pénztárnoki, fizetve vezetői vagy más

bizalmi állást vállal

Megkereséseket RUDOLF MOSSE, Arad „Agilis 33” jeligére. 199

Photograph(in) tüchtig, in Neg. u. Positiv Retusche findet angenehme Dauerstelle, per so-fort. Offerten mit Eigenbild an Foto Technica Petroşeni. 11878

Ügyvédjelölt, gyakorlott vagy kezdő azonnal, vagy március 15-ével alkalmazást nyerhet dr. Apáthyék ügyvédi irodájában, Rupea. Köhalom. Feltételek levélben, vagy személyes megjelenésnél tárgyalandók le. 11901

Szakácsnő és szobaleány jó b zonytványokkal, 15-re ke-restetik. Cim 11924 sz. alatt a brassói kiadóhivatalban.

Lakás

Uccai lakás, 2 szoba, konyha, április 1-től kiadó. Brassó, Vár-ucca 44. I. 11927

2 szoba konyha, előszoba, ápr-ilis 1-re kiadó. Brassó, Fekete-u. 8. 11926

Butorozott szobák kiadók komoly személyeknek. Bukarest, Str. Ocolului 16. (Románia-Fágádeo). 11931

Keresek szoba konyhás, esetleg két szobás lakást. Cim 11934 sz. a. a brassói kiadó-hivatalban.

2 szoba-konyhás modern lakás és tágas butorozott szoba kiadó. Brassó, Kut-ucca 57. 11928

Kiadó 3 szoba, konyha, für-dőszobás, szép uccai lakás, olc-són, ápriltől a Hosszu-uccá-ban. Érdeklődni Szávanál, Bras-só. Kolos-or-ucca. 11925

Vegyes

FUCHS FOGORVOS. Bukarest, husz evi praksissal Párisban, minden modern fogmun-kát végez Bucureşti. Strada Berzei 35. 11166

Világ-utazási-szervezet

WAGONS LITS-COOK

BRASSÓ
most: KÁROLY KIRÁLY-u. 53.
(Korona kávéházzal szemben) — Telefon 260.

Napon a 5 kurirvonat Bukarestbe
Vizumok és bérletek beszerzése.

Vasúti menetjegyek 11915
Hálókocsijegyek.
Hajó- és repülőgép-utazások.
Általános utazások: a világ minden orszá-gába menetjegyeket, szállodát élelmezést vezetőket, kirándulásokat stb. beleértve.
Podgyász és ba.esel-biztosítások.
Szállodai szobák előjegyzése a bel- és külföld minden piacán.
Pénz-váltók és utazási csekkek.
Menetrendek és kézi könyvek.
Üllevizumok és bérletek gyors beszerzése
Ha kellemesen, megelégedve és olcsón akar utazni akkor önkéntlenül tanácsunkat és utbaigazításunkat kell kikérnie.

Egyszeren brassói háló-ó-sítógy. Kálthely.
Naponta 5 kurirvonat Bukarestbe

România
Administrația Județului Braşov
Serviciul Administrativ și Statistic

1746—1931. sz.
Brassó, 1931. február hó 28.
PALYAZAT

Közhirre tesszük, hogy Brassó vármegye köz-igazgatásánál üresedésben van egy díjnoki állás (gép-), havi 3000 lej fizetéssel és a törvé-nyes pótlékokkal.

Az érdeklődők adják be ajánlataikat, a me-gyei közhivatalnokok alkalmaztatásáról szóló törvény 7. paragrafusában körülírt okmányok-kal felszerelve, legkésőbb 1931. március hó 15-ig Brassó vármegye prefekturájánál.

A pályázóknak legalább 4 középiskola vég-zettségük kell legyen.
Olteanu s. k. Florea s. k.
elnök. szolgálati főnök.

Administrația Județului Braşov
Serviciul Administrativ

1702—1931. sz.
Brassó, 1931. február hó 28.
PALYAZAT

Közhirre tesszük, hogy Brassó vármegye köz-igazgatásánál üresedésben van egy III. osztályu mérnöki állás, a megyei utépítészeti hivatalnál, 11.000 lej havi fizetéssel és a törvényes pótlé-kokkal.

Az érdeklődők adják be ajánlataikat, a me-gyei közhivatalnokok alkalmaztatásáról szóló törvény 7. paragrafusában körülírt okmányok-kal felszerelve, legkésőbb 1931. március hó 15-ig Brassó vármegye prefekturájánál.

A pályázóknak az ország, vagy a külföld va-lamelyik polittechnikumának diplomájával kell rendelkezzenek (építkezési szak).
Olteanu s. k. Florea s. k.
elnök. szolgálati főnök.

EUROPA kávéház étterem,

Brassó, Kolostor-u 7

Kitűnő és olcsó konyha Ebéd és vacsora legkedvezőbb feltételek mellett abonensek részére.

Az utcai csapolt sör.
Elsőrangú fajborok.
Minden este tánc!

B. L. Kocsis Béla

Felelősszerkesztő

BRASSÓI LAPOK nyomdavidualatlanok kiadása és eltolása: ayo nava, Brassóban.

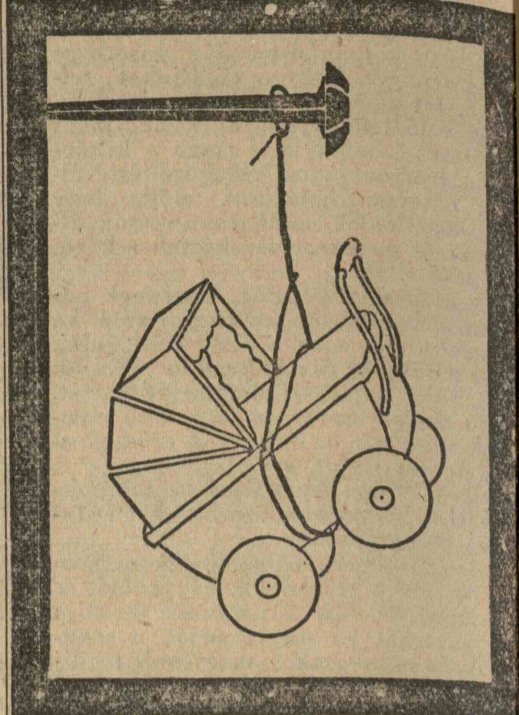
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 10), negyedévre 30), félve 60), évente 120) lej. Magyarországra negyedévre 14, félve 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokra negyedévre 42), félve 82), évente 1600 lej

HIRDETÉSEKET levesznek a kiadóhivatalban, a megbizottak, valamint minden bel- és külföldi hír-detőiroda részletek: tarifákka) készségei szolgálata.

MEGBIZOTTAK. Arad: Str. Cuza Voda 3 (Hármay Pál) — Dév: Str. S. Barnabiu 10 (Osztan Kálmán) — Déva: Str. Ioan Creanga 2 (János Géza), Telefon 17 Hunyad- és Alsófelföld részére Kolozsvár: Str. Dabaarior 7 (Neumann Ignác) — Marosvásárhely: Sztyörgy-u. 6 (Szabó Jenő) — Nagyszeben: Str. Turaului 13 (Sztayváry László) — Nagyvárad: Str. Nic Jina 32 (Szabó Gyula) — Szatmár: Papo Géza-ucca 15 (Kerész László), Szatmár- és Marosvásárhely részére — Szilágysomlyó: (Helperin Ernő) — Tenésvár: Jerényi Lajos Gátsor 22 a — Torda: Str. Re'ele Ferdinand 25 (Denes István)

Megbízások felvételére és fizetések átvételére fenti helyi megbizottakon kívül a köv. központi megbizottak vannak feljósztva: Bartha Géza, Dán Dániel, Gerő Sándor, Nadas Jenő.

Semeri BIZTONSÁG-TABLETTÁK

Semeri BIZTONSÁG-TABLETTÁK

Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban.

3 darab 8 hónapos Yorkshire
FEHÉR KAN
eredeti magyarországi importból Bofalván 30 szám alatt darabonként 4500 leier eladó.

Több vagon szilátermésű 1929 és 1930-béli fajborokat

ajánl mérsékelt áron, esetleg előnyös fizetési feltételek mellett
Fr. Caspari földbírtokos, Medgyesen (Medias)

Vetőmagvak

Lucerna- és lóheremagvak, arankamentes államilag ólom-zárolt.

Zöldség- és virágmagvak garantált fajtisztaság és csiraképes

Fü- és heremagvak állandó rétek és legelő bevetésére.

Takarmanyrépmagvak eredeti behozatal közismert tenyésztőkől

Mütrágya Keriműveési és méhészeti cikkek nagy választékban

Raktárról száll legolcsóbb ár mellett az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület árucsarnoka

SIBIU
Sürgöncim: Verkan ualle, Sibiu.
Telefon: No. 207. Árjegyzék ingy n.

Braşov—Brassó, Kapu-ucca 56—58 (Telefon interurban: szerk és kiadóhivatal: —77 és 82) Bucuresti—Bukarest I, Sárndar No. 6
Telefonszám 363 64 373